

TYPO- grafiske

MEDDELELSER

TgM har vært og besøkt Oslo
Silketrykk denne gang. Klubbleder
Steffen Iversen viste rundt.

Side 14 - 15.

Regjeringa har nett-opp lagt fram forslag til ny pensjonsordning. Dessverre følger de opp pensjonsforliket fra våren 2005. Besteårsregelen forsvinner og pensjonene skal reguleres med gjennomsnitt av pris og lønnsutvikling – og kanskje mest dramatisk – pensjonsalderen skal økes i takt med antatt gjennomsnittlig levealder. Dessverre ser det ut til at alle stortingspartier har bundet seg til disse prinsippene.

Hvilke praktiske følger dette vil få vil vi merke i to viktige saker som fortsatt

ikke er avklart: Nivået på uførepensjon og hva slag avtalefestet pensjon (AFP) vi skal få fra 2010.

Hvis regjeringas forslag til ny AFP blir gjennomført vil ordningen bli nesten verdiløs – i alle fall for en ordning som skal gjøre det mulig for 62 åringer å gå av på en verdig måte.

Grunnen er enkel. Opptjente pensjonsrettigheter skal deles på flere år – det betyr et pensjonstap på 22 prosent hvert år – resten av livet. I dag får AFP-pensjonsister opptjent pensjonsrettigheter. Den ordningen skal bort – dermed blir det ytterligere 12 prosent mindre pensjon.

LO-kongressen vedtok at ”Det er en absolutt forutsetning at AFP oppretthol-

des. Levealdersjusteringens avkortnings-effekt må ikke komme til anvendelse for ordinær pensjonsalder på 67 år er nådd. En heving av normal pensjonsalder må innebære at AFP-perioden forlenges tilsvarende.”

LO-kongressens vedtak må være et minimum for hva fagbevegelsen kan godta. Foreløpig ser det ikke ut til at LO-ledelsen vil følge opp kongressens vedtak. AFP må – og kan forsvares, men da må fagorganiserte på banen og si klart fra at det ikke finnes prutningsmonn for AFP. Ordningen må videreføres som en reell rett til tidlig pensjon.

FORSIDEBILDET denne gangen ble tatt av Finn Jensen og Per Christian Johansen har skrevet om sitt inntrykk fra besøket hos Oslo Silketrykk.

Redaksjonen, Steffen Iversen og klubbleder hos Oslo Silketrykk, Thor Erik Kristiansen, ønsker alle lesere av TgM en varm jul og et godt nytt grafisk år.

Alderspensjon i folketrygden.

I vår artikkel om tjenestepensjon, inneholdt TgMs faktaforklaringer i siste nummer en beklagelig feil: Grunnbeløpet i folketrygden (1G) er kr 62 892 og ikke 68 892 som det sto hos oss.

Side 2: Leder - **Side 3:** Arbeidsplassen min: PDC Tangen - **Side 4:** Fafo unersøkelsen - **Side 5:** Fafo unersøkelsen - FAFO unersøkelsen, Arbeidsplassen min forts. - **Side 6:** Amicus- Felesforbundet på engelsk - **Side 8:** En ny tid i Nydalen? og Ingen rettssak om pensjon i VG - **Side 9:** Historikk og Landsmøteforberedelse i Fellesforbundet - **Side 10:** Edda Media- mye usikkerhet - **Side 11:** Edda forts. og invitasjon til OGFs juletreffest - **Side 12:** Presentasjon av Oslo Grafiske Trykkerklubb - **Side 13:** Presentasjon av Oslo Grafiske Trykkerklubb og Ny giv for samarbeid i Norden- heatset konferansen - **Side 14-15:** På plakaten- Oslo Silketrykk - **Side 16:** Hornet på veggen og overgang på heatset konferansen - **Side 17:** Presentasjon av norgesmester i grafisk design - **Side 18:** Halvårsmøtet - **Side 19:** En viktig dom om bruk av tilkallingsvikarer - **Side 20:** Debatt: Vil vi ha det sånn? - **Side 21:** Mediegrafiker fikk svenneprøvemedalje - **Side 22:** Quebecor Printing Inc - **Side 23:** Internasjonalen - **Side 24:** Teknisk hjørne og Et eksempel til etterfølgelse - **Side 25:** Annonse - **Side 26-27:** Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jublanter - **Side 28:** Åpent hus.

TYPO- grafiske MEDDELELSER

Medlemsblad for
Fellesforbundet, avd. 850, Oslo
Grafisk Fagforening.
Utkom første gang i 1876.

Ansvarlig utgiver: Terje Fjellum

I REDAKSJONEN:

ANITA FRØLAND
Andvord Grafisk • anita.froland@andvord.no

KJETIL LARSEN
Hjemmet Mortensen Trykkeri
kjetil.larsen5@bredband.no

EVA-LILL BEKKEVAD
LO media • eva-lill@lo-media.no

LARS PENICK
Dagbladet • lpe@dagbladet.no

KNUT ØYGARD
Dagblad-Trykk • koygard@online.no

ROY HANSEN
pensjonist • rohan@online.no • mobil: 90 66 36 05

PER CHRISTIAN JOHANSEN
Hjemmet Mortensen Trykkeri • per_joh@chello.no.

FINN JENSEN
pensjonist • tlf.: 95 82 26 92

ADOLF LARSEN
adolf.larsen@fellesforbundet.org

Du kan også ta kontakt med Adolf når det gjelder stoff og andre henvendelser på tlf.: 22 80 98 75.

En bedrift i utvikling

Bedriften ble etablert i 1968 under navnet as Bryne Trykkeri i Aurskog-Høland kommune. Etter noen år i leide lokaler, først en landhandel og deretter en låve, flyttet bedriften inn i egne lokaler på Bjørkelangen i 1978. Samtidig skiftet firmaet navn til PDC.

I 1983 flyttet bedriften til Aurskog og var nå vokst til 50 ansatte. Veksten fortsatte og i 1995 hadde selskapet over 100 ansatte hvorav en egen avdeling for tiltrykking av konvolutter. PDC Konvolutter ble solgt til Bongs i 1999.

Fra 1990 til 1995 eide PDC også Norbok på Gjøvik. I 1998 kjøpte PDC sin største konkurrent Tangen Grafiske Senter i Drammen. I 2000 ble også Oslobedriften Joh Nordahls Trykkeri kjøpt.

Fra 2001 er all produksjon samlet på Aurskog med i dag til sammen 6.800 kvadratmeter lokaler. Salg og designavdelingen holder til i Oslo sentrum.

Vi er i dag ca 116 ansatte med en gjennomsnittsalder på 41 år som gjør oss til en ungdommelig bedrift ikke en forgubbing slik en fersk Fafo-rapport beskriver om grafisk bransje. Den samme rapporten sier at det ansettes for få lærlinger i grafisk men vi kan si oss fornøyd med 8 lærlinger.

Vi utgir 1 500 boktitler pr. år (halvparten er skolebøker) Summen av alt vi trykker i løpet av et år er 5 kg trykksaker pr. husstand i Norge som også betyr at vi bruker 130.000 plater i året som tilsvarer 80 tonn aluminium. Årsomsetningen i år blir like under 200 mill. kr

PDC Tangen er i dag Skandinavias største arktrykkeri med 7 trykkmaskiner med til sammen 39 trykkverk. Fire av maskinene er Mitsubishi 72x102 format (to 8 fargere en 4 farger og en 4 farger med lakkverk) og en Heidelberg 1 + 1 maskin også denne i 72x102 format. For to år siden fikk vi en 5 farge maskin Mitsubishi som er dobbelt så stor (format 144x104) og sist men ikke minst en Komori maskin 8 farger som trykker på begge sider av ark et uten vendeverk hvor verkene står opp på

hverandre. Den siste har format 82x115. Men la oss heller gå tilbake til begynnelsen, tilbake nesten 40 år.

Navn: Vidar Arnesen

Alder: 39 år. Gift og har en datter på 6 og en sønn på 9 år. Bor i hus og tilbringer mye tid i campingvogna.

Stilling: Trykker/ klubbleder PDC Tangen.

Noen husker begynnelse

Jeg tok en prat med to av kollegaene mine de to som har jobbet lengst i bedriften: Ole Johan Halvorsrud ble ansatt 1971 og Thor Ole Arnesen ble ansatt 1972. De kan begge fortelle om en bedrift i stadig vekst. Da jeg spurte om hva de kan huske fra den tiden de begynte i bedriften, så bare så de på hverandre og tenkte litt før de begynte å fortelle litt om hvordan det var å arbeide i en låve vegg i vegg med travhester. De hadde i begynnelsen A3 og A4 maskiner og fikk etter hvert en Roland 2 farger 50x70 format.

Ole Johan og Thor kan fortelle at på en varm sommerdag med lav fuktighet i lokalet så måtte de fylle vann i bøtter og helle det utover gulvet. Dette var et triks for å få opp luftfuktigheten i lokalet, men på ekstreme dager var dette ikke nok og de måtte ta kvelden eller natta til hjelp.

Slik var det bare.

Før de fikk trykkeriet og ferdiggjøring under samme tak ble papiret skjært i et lokale og trykket i et annet på den andre siden av gårdsplassen. Dette kunne skape problemer på vinterstid - spesielt når det ikke var måket for snø.

Hva husker de best fra de første årene i PDC? Begge tenker seg om før de forteller om episoder med besøk av hester inne på produksjonslokalene. Og det skjedde flere ganger hvis de hadde glemt å lukke døra. Spesielt husker de godt da de fikk besøk av 3 flotte travhester på en gang inne i lokalet. Da blei det leven der inne med kvinnfolk som hylte og skreik. Men hestene var snille og det gikk veldig greit å leie dem ut igjen.

De forteller begge at alt var mye mer tungvint den gangen i forhold til i dag, men de ville ikke vert den tiden foruten. De syns begge at det var en fin tid og de har mange fine og gode minner, men mange av dem egner seg ikke å ha med på trykk sier de og ler litt og understreker at det sosiale på den tiden er noe de savner.

Så var det min tur

15 år seinere i 1987 begynner altså jeg i læra som trykker, og bedriften var flyttet inn i egne lokaler og hadde hatt en betydelig vekst. Og maskinparken hadde også blitt større: Flere 70x100 maskiner fra Heidelberg, den hotteste var en Heidelberg 4 farger maskin. En slik maskin leverte topp kvalitet i stort tempo! Noen år seinere i 1992 byttet vi like godt ut Heidelberg maskinene med Roland 700, vi skaffet oss to slike.

-Når jeg ser tilbake 20 år ser jeg ikke annet enn en bedrift på vei oppover. I denne perioden har det vært en høyteknologisk utvikling og kravene til effektivisering har ikke blitt mindre. Den store forskjellen på disse 20 årene når vi ser bort fra maskiner og utstyr er ikke i tvil måten vi arbeider på, det er større krav til den enkelte og tempo har ikke blitt noe mindre, tvert imot. I begynnelsen var det helt vanlig med to mann på maskinene, en trykker og en assistent mot tre mann fordelt på to maskiner i dag. Selv om mye av det som var manuelt før nå er blitt automatisert og de fleste

Virksomhet under trykk

En ny rapport om grafisk bransje har sett dagens lys, denne gang skrevet av Håvard Lismoen og Espen Løken hos forskningsstiftelsen Fafo.

Av: ADOLF LARSEN
adolf.larsen@fellesforbundet.org.

Overskriften «Grafisk mot år 2010», er ikke tilfeldig valgt, men et uttrykk for vår skepsis til en ny rapport med mye ord og lite konkret handling i ettertid.

Vi som har hele vår yrkeskarriere i grafisk har jo unektelig sett noen rapporter gjennom tidene, med «Grafisk mot år 2000», som den mest visjonære. Blar vi i den i dag er det mange av problemene vi kjenner igjen i den nye rapporten, noe som sier en del om hva som er blitt gjennomført.

For snever eller for vidtfavnende?

For å få mer bakgrunn for, og innsikt i rapporten har Typografiske Meddelelser snakket med Fafo-forskerne Lismoen og Løken. Vi har også snakket med administrerende direktør i Aller-Trykk, og nestleder i Viskom, Trond Bøe.

Hos Fafo forteller Lismoen og Løken at oppdraget kom fra Grafisk Utdanningsfond og Utdanningsfondet for grafisk emballasje.

Svarprosenten var bra for kartonasje og avis, ikke så bra for sivilbedriftene. Og det var høyere svarprosent fra ledere enn fra tillitsvalgte i de bedriftsvise undersøkelsene.

Undersøkelsen var opprinnelig ment som et forprosjekt for mer detaljerte bransjeviser studier, men endte opp som en rapport om hele bransjens problemer og utfordringer.

Her ligger vel også litt av svakheten i rapporten, at hele bransjen drøftes under ett. Dette kan være en passende utfordring for de ulike bransjeorganisasjonene; at de bringer både problemer og utfordringer med seg ned på lokalplan og bedrifter

På samme plan(et)?

Lismoen og Løken er ikke enig i at rapporten gir et bilde av arbeidsgivere som framhever problemer som er av overordnet karakter, og som de derfor ikke

kan løse på egen bedrift. De mener det mest oppsiktsvekkende er den helt ulike virkelighetsoppfatning som kommer til uttrykk. Og at også der hvor definisjonen av problemet er likt, er løsningene vidt forskjellige.

Fafo-forskerne vil selvfølgelig ikke utdele noen karakterer til de ulike aktørene i bransjen, men peker på den manglende kommunikasjon mellom partene som kommer fram i rapporten, og at den tilsynelatende mangel på møteplasser og diskusjonsfora er et dårlig utgangspunkt for felles forståelse.

Et eksempel på dette er at den positive holdning som preger både arbeidstakere og arbeidsgiveres syn på motparten på sentralt hold ikke slår igjennom lokalt. Tvert i mot er det slik at på arbeidsplassene er kommunikasjonen elendig og de ansatte er i svært liten grad informert om bedriftens planer. Og mange steder eksisterer ikke engang de uformelle møteplasser.

I sitt oppsummeringskapittel presenterer forskerne noen konklusjoner angående

avisproduksjon, som sikkert vil bli diskutert, men ikke i denne artikkelen.

Vi beveget oss derimot over i den virkelige verden, nemlig til Aller-Trykk på Skytta, hvor vi snakket med Trond Bøe.

Han er administrerende direktør i Aller-Trykk og i denne sammenheng ikke minst nestleder i Viskom.

Utdannet økonom, yrkeserfaring fra Tangen Trykk/Tangen Grafiske Senter og Boksenteret (var et datterselskap av Cappelen forlag). I sin tid tok svigerfaren svennebrev som bokbinder på Refsum.

I rapporten «Grafisk mot år 2000», som den nåværende leder i Viskom Håvard Grotheim var en av drivkreftene bak, ble det brukt mye plass på 2 problemer; importen av trykksaker, og at ingen bedrifter innen grafisk i Norge var store nok til å bli et industrielt lokomotiv for bransjen.

Hva med i dag?

Hva gjelder egen bedrift, som er en del av Aller-konsernet, konkurrerer vi innad i eget konsern. Vi må prise og levere i konkurranse med andre bedrifter i konsernet og også mot brokere. Vi opplever å klare å konkurrere bra på ferdig trykket stiftet og limfrest produkt, men på oppdrag som krever plasting og manuell innlegging merker vi at lavkostlandene har et fortrinn. Dette har ført til at 2 av vårt konserns blader i dag produseres i Polen. Aller Trykk har i siste regnskapsår en driftsmargin på 2 %.

– Fra et ståsted i Oslo Grafiske Fagforening virker Aller Trykk som den rene idyll; faste oppdrag, oppdatert maskinpark og fornøyde arbeidere?

– Når det gjelder faste oppdrag, så er det bare et oppdrag som av hensyn på tid må trykkes på Skytta, og det er Se og Hør. Alle andre ordre kan flyttes. En situasjon som også gjelder for Hjemmet Mortensen Trykkeri,

med Her og Nå. Dette gjør at vi hver dag må konkurrere og levere et godt produkt til våre kunder.

Når det gjelder idyllen, hvis det er konsernets trykkeri i Danmark du sammenligner med, er den eksisterende så lenge vi leverer til tider og priser som er tilfredsstillende.

– Hvorfor er det konflikter i Danmark på bemanning og skiftavtaler, mens det hos dere er god bemanning og kontinuerlige investeringer?

– Delvis fordi arbeidsfolk hos oss er resultatorientert, effektive og ikke tar konflikt med et håpløst utgangspunkt. I Danmark skal de være meget tilfredse med at eierne, altså Aller-familien, ikke solgte trykkeriet.

Men for å korrigere din oppfatning av idyllen, så har vi bemanningsavtaler som er et gode, men skiftplaner, og ikke minst avspaseringsregler som ikke er et gode, verken for ledelse eller ansatte hvis vi sammenligner oss med danske og svenske konkurrenter.

Konflikt på toppen

– Er det dette rapportens henvisning til lederens misnøye med tariffavtalene handlet om? Og ikke det fra tariffoppgjørenes omtalte ønske om driftstid i helgene.

– Utnyttelse av maskinparken handler om begge deler. Det handler om forholdet til Norden og at vi har en netto skiftuke på 120 timer mot Danmarks 132. Og at vi med tillatelse til å utnytte maskinene i helgene kunne kjørt et ekstra skift eller to i helgene i travle perioder.

Med dette inne, som er minimum av hva konkurrentene har, kan Niels Killi og klubben her fortsatt forhandle om driftsmarginen.

– Enten fortsatt gode betingelser for de ansatte eller dere taper konkurransen?

– Vi snakker her fortsatt om gode betingelser, men for å heve blikket ut over Norden konkurrerer vi, og vi snakker fortsatt om Vest-Europa, med bedrifter som har maksimalt 3 mann på maskinen, og hjelpearbeidere med 6 Euro i timen.

– Nå er det vel slik, at du som nestleder i Viskom vet, at du ikke trenger og gå lenger enn til dine norske konkurrenter for å finne bemannings- og skiftavtaler som ikke er helt etter tariffavtalen?

– Det kan jeg ikke kommentere på annen måte enn at bedrifter skal og bør forholde seg til de avtaler vi har. Hvis de ikke gjør det tror jeg det er et tegn på problemer med å overleve. De klarer kanskje å leve slik i en periode. Men bedrifter som ikke investerer eller har en strategi for framtida blir ikke konkurrenter så vel-

dig lenge.

Arbeidsgivernes «håpløse» krav i tariffforhandlingene er utspill for å få likest mulig forhold som våre utenlandske konkurrenter – ikke et ønske om å skape dårligst mulig forhold for de ansatte i bransjen. Vi tror dette er eneste mulighet til å beholde de største virksomhetene i landet over tid.

– For å fortsette med problemløsning; hvorfor har diskusjonen om utvidet driftstid i helgene nå preget 3 tariffoppgjør uten og komme nærmere en løsning. Det er vel ikke slik at alle bedrifter i sivilsektoren roper etter dette?

– Nei selvfølgelig ikke alle. Noen har problemer nok med å fylle maskinene. Derimot lå det en løsning i det partssammensatte driftstidsutvalget. Her ble det konkludert med at dette kunne gjennomføres på enkelte bedrifter, forutsatt lokal enighet. Men enigheten forsvant når det skulle praktiseres.

Når en bedrift har problemer viser det seg ofte å være for sent å forhandle om løsninger. Rammevilkår-ene må være på plass slik at man raskt kan endre seg ved behov/ønske. En grafisk bedrift som forsvinner har veldig liten sjanse for å gjenoppstå igjen. Investorer mister troen på bransjen og en dårlig spiral fortsetter sin ferd....

– Har ikke de som forhandler på begge sider hatt sine sjanser til å løse dette, som sett i forhold til den tilpasning som partene i avisene har klart, ser relativt lite ut?

– Jeg kan være enig i at dette burde være tema i andre fora for partene, og ikke være tema bare i tariffoppgjørene.

Vi Viskom er villig til å diskutere dette i rolige former, men uansett ser vi ikke på våre standpunkter som urealistiske

eller rabiante. Vi krever ikke mer enn at de norske særordningene skal vekk. Og dette er mer et spørsmål om tid. Dette vet de tillitsvalgte med innsikt i forholdene vi konkurrerer under. Og som leder i Aller Trykk ser jeg med stor glede fram til at overenskomstansvarlig i Fellesforbundet, Geir Olsen, tar en runde hos de aktuelle bedriftene for å danne seg et inntrykk av de faktiske forholdene.

Leve optimistene

Tilbake til idyllen. I rapporten svarer lederne i siviltrykkeriene at de har planer om både investeringer og økt bemanning i årene framover. Jeg har ikke, med min bakgrunn i arktrykkerier, noen problemer med og kjenne meg igjen. Etter 3 måneder med gode (ikke røde) tall pleier lederne i arktrykkerier og se seg om etter investeringer. Men hvilket marked er det de skal hente inn oppdragene til sine nye 8-farge maskiner?

– Optimismen i arktrykkerier, som lever så tett på samfunnet og markedet, kommer og går med utviklingen i samfunnsøkonomien.

Jeg, eller Viskom har ingen problemer med bedrifter som investerer for å bli minst europamestere innenfor sitt område.

Derimot er det ingen god ide og investere i 8-fargemaskin bare fordi konkurrenten investerer. Like lite som det er lurt og kaste seg over digitaltrykk uten kompetanse, bare fordi det er moderne.

Her i Aller Trykk ser vi på oss selv som et grafisk kompetansesenter med sterkt fokus på kundene våre og hva de ønsker. Det er viktig for alle bedrifter å bestemme seg for hva man skal være gode på. Det betyr ikke at investeringer i utstyr er det eneste saliggjørende – det er fortsatt samspillet mellom ALLE ansatte som er bedriftens egentlige produkt.

– Det kan du ha rett i, men da burde vel praten om å ikke konkurrere hverandre til døde komme lenger enn festmøtene i Viskom?

– Vi har få festmøter med slikt innhold. Mange av våre medlemmer er konkurrenter, men ved å møtes og utveksle erfaringer er vårt ønske å gjøre norsk grafisk bransje best mulig rustet til konkurransen fra utlandet.

Vi har en for dårlig organisasjonsprosent og jobber stadig for å verve nye bedrifter til vår organisasjon. Viskom sentralt har en stram økonomi og dette begrenser dessverre våre handlingsmuligheter noe.

Bedre samarbeid på alle plan og hard priskonkurranse er stadig tema på våre medlemsmøter.

Forts. side 6

– *Hva skyldes den lave organisasjonsprosenten, hvis du tillater en digresjon?*

– At kontingenten er for høy og at man ikke vil ha tariffavtale, er det vi får høre. Vi prøver stadig å rekruttere nye medlemmer og våre beste innsalgsmomenter er økonomiske medlemsfordeler og å peke på de positive sidene et stort nettverk kan gi.

Med andre ord som i fagbevegelsen!

Framtida

– *Over til kompetanse og først av alt lærlinger. Nå har vi i fagforeningen ingen registrert ledige trykkere og gjennomsnittsalderen er i noen trykkerier 54 år. I denne situasjonen svarer lederne i rapporten at de vil ta inn færre lærlinger de neste 2 årene enn de foregående. Hva skjer?*

– Lederne svarer nok med bakgrunn i en stor usikkerhet for bransjens framtid, mer enn sin egen bedrift. Det er også mulig at det er de lederne som har hatt og har lærlinger som svarer. Lederne i småbedrifter

er kanskje også redd for å utdanne ferdige trykkere for sine konkurrenter, eller aller verst for avistrykkeriene, som kan tilby bedre lønn i sin skjermede verden.

Fra den konkurranseskjermede verden og tilbake til virkeligheten. Et paradoks, som også Fafo ble overasket over; Lederne i bedriftene mener det er et stort problem at de ansatte ikke er tilpasningsdyktige overfor forandringer. Blant tillitsvalgte svarer hele 83 % at de aner ingen ting om bedriftens planer for framtida.

– *Har den dårlige, eller mangelfulle dialogen på toppen i organisasjonene smittet over til bedriftsplanet?*

– Her vil jeg ikke bruke egen bedrift som mal, da jeg mener at slike forhold er systematisert og blir sett på som en fordel av begge parter. I en del småbedrifter er det nok en beklagelig sannhet for mange at ledelsen ikke ser verdien i faste møter og jevnlig dialog. Det kan skyldes tidspress, at mye av ledernes arbeidstid benyttes mot kunder og at mange beslutninger kanskje tas i fora hvor

de ansatte ikke er tilstede.

Det vet jeg mye om som jobbet i mange år, også som produksjonssjef, i en bedrift hvor du gikk glipp av både småprat og store beslutninger hvis du ikke var på røykerommet. Men det gjelder vel her som mellom Viskom og Fellesforbundet, at uten dialog så kan en ikke forvente enighet og at alle jobber for bedriftens beste?

–Vi i Viskom er forbauset over hvor stort sprik det er i resultatene fra Fafo-undersøkelsen om intern dialog i bedriftene og vil i tiden fremover forsøke å tydeliggjøre for våre medlemsbedrifter hvor viktig vi mener det er for bedriftens utvikling å ha en god dialog med de ansatte.

Det er dessverre slik at vi i de fleste tilfeller ikke har noe instruksjonsmyndighet – vi kan bare anbefale våre medlemmer hva de skal gjøre.

Vi har sendt ut Fafo-rapporten til alle bedriftene som var med i undersøkelsen, har saken oppe på styremøte i neste uke og håper rapporrt og videre prosess fra BEGGE parter kan virke positivt inn på felles fremtid for grafisk i Norge!!!

Det viktigste

PDC Tangen satser også på lærlinger. De siste årene har det vært 6-8 lærlinger til enhver tid, både trykkere og mediegrafikere. Bedriften har meget god erfaring med å utdanne sine egne ansatte. Jeg begynte jo selv som lærling i bedriften!

PDC Tangen vil også i framtida være en bedrift som satser på det beste utstyret og de beste datasystemene. Men det viktigste er uansett dyktige medarbeidere. Kunden krever stadig bedre kvalitet og kortere leveringstider. Da blir det vår jobb å sørge for at kundene blir fornøyde i mange år fremover.

Klubben@pdctangen.no

tivitet og ledelsen la stor vekt på automatisering der det kunne lønne seg. Som første bedrift i Norge (og i Skandinavia) innførte PDC Tangen et administrativt system som kunne takle JDF. Forkortelse står for Job Definition Format og kobler sammen alt utstyr i et nettverk og all informasjon er tilgjengelig for alle. Det har allerede gitt gevinster, men her har vi enda mer å hente.

For vi er nødt til å være konkurransedyktige. Store deler av det vi produserer på Aurskog i dag er i konkurranse med utlandet. De vi konkurrer med har lavere lønn – da må vi til gjengjeld være mer produktive og vi må yte den beste servicen. På Aurskog er det mange som sørger for at kundene får varene som avtalt!

I mange år har også PDC Tangen tilbudt mangfoldiggjøring på nett. Vi trykker over 100 tidsskrifter og mange av disse er tilgjengelige på nett samtidig som de kommer i postkassa. Det er derfor det heter parallellpublisering. For oss er det smart å tilby publisering både på nett og papir – noen vil ha det ene og noe vil ha det andre, men de fleste vil ha begge deler.

Gaute Hartberg forteller

Jeg spurte Gaute Hartberg som er daglig leder og hovedaksjonær om han kunne fortelle noen ord om hvilke planer og tiltak PDC Tangen gjør for å møte den tøffe konkurransen som bransjen befinner seg i.

Konkurransen fra utlandet

Grafisk bransje har vært i en sterk utvikling – og PDC har hele tiden vært i front med det nyeste av systemer og maskiner. Vi var tidlig ute med elektronisk utskytting på film og plate, vi skaffet oss tidlig åttefargere og senere også enda større maskiner.

Etter hvert øket kravene til produk-

Amicus – Fellesforbundet på engelsk!

Med over en million medlemmer, er Amicus det største britiske og irske fagforbundet i privat sektor. Forbundet dekker nærmest samtlige sektorer fra grafisk til verksteds- og næringsmiddelindustri, finans- og helsesektor og ansatte i sivil luftfart for å nevne noe.

Av: BENEDIKTE STERNER
Forbundssekretær i Fellesforbundet

Organisasjonsstrukturen teller over 20 sektorer samt noen strukturelle spesialiteter som egen kvinne- og egen likeverdsstruktur, vedtektsfestet støtte til Labour Party og pensjonistkomiteer.

Amicus er resultatet av en rekke sammenslutninger gjennom tidene. I dag framstår de som en organisasjon rigget for fellesskap på tvers av fag, bransjer, næringer og sektorer med en vesentlig stemme i politisk sammenheng. I sin visjon snakk-er de om engasjement som strekker seg lengre enn det nasjonale, og utvikling av en medlemsstyrt og demokratisk organisasjon med politiske ambisjoner. Da er det kjekt å ha medlemmer både i det engelske underhuset og i EUs parlament.

Strukturen er i hovedsak veldig lik Fellesforbundets, med unntak av den spesielle kvinne- og likeverdsstrukturen. Det vil si klubber, avdelinger, regionale og nasjonale komiteer/råd både sektorvis og i kvinne- og likeverdsstrukturen, samt forbundsstyre (64 representanter) og den såkalte «Policy Conference» som øverste organ for behandling av den generelle politikken. Konferansen finner sted hvert 2. år, og hvert 4. år foretas behandling av vedtektene (Rule Amendment) i tilknytning til denne konferansen. Selve dagsordenen kan virke noe ulik den vi kjenner fra våre landsmøter.

GPM Sector

Siste tilskudd så langt er våre kamerater i tidligere Graphical, Paper and Media Union (GPMU) som nå er blitt til GPM Sector. Akkurat som vi er blitt Seksjon grafisk i Fellesforbundet. Sektorene har mandat for utstrakt selvstyre såfram politikken ikke går på tvers av generelle standpunkter behandlet av «Policy Conference». Slik jeg kjenner det tidligere engelske forbundets kultur, vil jeg anta at de har klare ambisjoner om å bruke det nye fellesskapet til fulle for sine medlemmer. Selv kjenner jeg

best aktivitetene som retter seg inn mot mitt eget arbeidsområde, fagopplæring og kompetanseutvikling for medlemmene. GPM Sector har nettopp lyktes i å videreføre det nasjonale prosjektet «National Skills Initiative» og sikret seg finansiering av opplæringsaktiviteter for medlemmer og deres familier gjennom «The Union Learning Fund» fram til 2008. Aktivitetene er stort sett rettet inn mot grunnleggende IKT-kurs, men også andre tiltak er gjennomført i stor skala. Det interessante er opprettingen av såkalte «Union Learner Reps» som har ansvar for organisering og tilrettelegging av lokale opplæringsaktiviteter.

En del av jobben er å motivere kolleger til å tørre å sette seg på «skolebenken» for å lære noe nytt. Jeg skulle ønske at vi i fellesskap kunne bli flinkere til dette gjennom klubb, forening og sentral innsats her hjemme også. Vår egen aktivitet innen kompetanseutvikling ser ut til å være i ferd med å tørke inn mange steder, samtidig som behovet for å holde seg faglig oppdatert aldri har vært større. Hvor ble det av den faglige nysgjerrigheten?

Jeg ble veldig glad da Oslo-foreningens leder Terje ringte for å diskutere en mulig gjenoppretting av vår tidligere Oslo Typo-Lito klubb, en klubb for faglig interesserte medlemmer på førtrykksområdet. Jeg håper at det finnes noen unge i alder og unge i sinn der ute som vil gå sammen med Oslo-foreningen og starte opp på ny!

Felles utfordringer i grafisk på tvers av landene

Vi har stått, og står overfor mange av de samme utfordringene som følge av teknologitvikling, endringer i bransje, nye eierskapsstrukturer, nye medier osv.

For å møte disse utfordringene har ulike organisasjoner på arbeidsgiversiden og kompetanseutviklere tatt opp samarbeid med Amicus gjennom initiativet

«Partnership at Work» Det er utarbeidet en strategisk plan for den grafiske industrien som man håper skal gi ny giv og forhindre videre marginalisering. Den britiske grafiske industrien består av rundt 12 300 bedrifter med cirka 170 000 ansatte. Der, som i Norge, består bransjen hovedsakelig av små og mellomstore bedrifter. (90 prosent har færre enn 20 ansatte). Erkjennelsen ligger i at det må samarbeid til for å makte dette. Denne dialogen synes for meg som en mer fruktbar vei framover enn den VISKOM har klart å demonstrere gjennom sine kommentarer i AGI etter vårens tariffoppgjør her hjemme. Likevel skal det framheves med god vilje at partene i Grafisk Utdanningsfond har vært enige om å få utarbeidet en bransjerapport gjennom Fafo som ble presentert i oktober 2006. Denne legger fram en del bransjefakta og utviklingstanker basert på intervjuer og spørreundersøkelser i de tre overenskomstområdene, avis, sivil og kartonasje. Kanskje kan denne danne grunnlag for interessante diskusjoner om hvordan vi kan gripe an utfordringene?

Den grafiske identiteten

Til slutt vil jeg anta at GPMU hadde noen av de samme tankene omkring sammenslutning som vi hadde i NGF.

Vil vi klare å beholde nærheten til medlemmene?

Vil vi klare å beholde den grafiske identiteten? Amicus ser ut til å legge stor vekt på det regionale og lokale tillitsvalgtapparatet nært til sine medlemmer, og det er et valg av retning vi også kjenner fra Fellesforbundet. Men det blir håpløst å forvente at Fellesforbundet skal ivareta den grafiske identiteten hvis vi ikke selv er bevisst på hva den innebærer og hvordan vi skal fremme den. I tiden som kommer vil vi forhåpentligvis ha litt større pusterom til å tenke framover og tenke utvikling, ikke bare brannslukking. Da bør vi bruke denne identiteten på en måte som bidrar po-

En ny tid i Nydalen?

Seniorpolitikk og rekruttering i Schibsted Trykk

Etter mange år med arbeid fra de tillitsvalgte ved Schibsted Trykk i Nydalen, ser det nå ut til at ledelsen er kommet på nye og bedre tanker.

Av: ADOLF LARSEN
adolf.larsen@fellesforbundet.org

Det har lenge vært steile fronter, og mye frustrasjon ved trykkeriet når det gjelder ledelsens holdning til sykefraværet.

Det har i flere år vært et høyt sykefravær i Schibsted Trykk, i enkelte perioder har fraværet ligget på over 20 %. Det er langtidsfraværet som er det store problemet. Slitasjeskader i skuldre og håndledd er en gjenganger, og har man først fått en slitasjeskade kommer den dessverre raskt tilbake. Ledelsen har heller ikke vært villig til å se dette i sammenheng med stadig økende overtidarbeid og manglende rekruttering.

Selv om samarbeidsforholdene, etter klubbens mening, på ingen måte er tilfredsstillende, er det nå tegn til at ledelsen tar problemene på alvor.

Det er i løpet av høsten inngått lokal avtale ved bedriften hvor flere av problemene som har vært der i mange år, nå er tatt tak i.

Lokalavtalen danner grunnlaget for en seniorpolitikk og enighet om rekruttering av lærlinger fra 2007.

Konkret vil dette bety at ansatte som i løpet av kalenderåret fyller 58 år får 2 ekstra fridager, 2 nye dager ved 59 år og ved 60 år til sammen 6 ekstra dager.

Avtalen dekker også en videreføring av gavepensjonsordningene innenfor bedriften. I tillegg skal det ansettes lærlinger fra høsten 2007.

Det klubben har gitt i avtalen er en utvidelse av reglene for at ekstramann fjernes i alle ferieperioder og en mer fleksibel bruk av bemanning på dagtid.

Det er også enighet om at nyansatte bare opparbeider fridager i henhold til tariffavtalen, og at lokale særavtaler vedrørende fritid ikke omfatter disse før etter 5 års ansettelse.

TGM har snakket med Steinar Jensen, hovedtillitsvalgt ved trykkeriet og nestformann i AGK.

–Er lokalavtalen et uttrykk for at ledelsen også tar på alvor problemene med sykefraværet?

–Ja, men de finner ikke de rette virkemidlene, og tror at straffetiltak eller sanksjoner mot den enkelte kan være en løsning.

–Hvor viktig har det vært i denne prosessen og sikre gavepensjonene?

–Meget viktig pga av at det er en forståelse i bedriften for at et fåtall vil klare skiftarbeide fram til 67 år eller eldre.

–Hvor sikre er klubben på at intensjon-

STEINAR JENSEN, hovedtillitsvalgt ved trykkeriet og nestformann i AGK.

ene om lærlinger blir fulgt opp?

–Bedriftsledelsen har gått på kurs for at bedriften skal bli godkjent som lærlingbedrift, og det vil bli tatt inn lærlinger fra skolen til høsten.

–Har dere noen betenkeligheter med at nyansatte bare omfattes av tariffavtalen, og at de ikke omfattes av lokalavtalene for etter 5 år?

–Ja, men det innebærer bare at de ikke vil få en uke fri med lønn for ekstrabelastende skift. Alle andre særavtaler vil også omfatte nyansatte.

Ingen rettssak om pensjon

VG og VGs Grafiske Klubb har inngått forlik i pensjonssaken. Ankebehandlingen av den seks år lange konflikten skulle egentlig ha startet i Borgarting Lagmannsrett den 28. november.

Forliket innebærer at de omstridte tilleggene som skift, ulempe, vakt og stillingstillegg nå blir medregnet i den enkeltes pensjonsgrunnlag fra 1. mai 2001. I tillegg betaler VG et kontantbeløp til den grafiske klubben, som fordeles til de vel 70 saksøkerne, yrkesaktive og pensjoner-

te grafikere, ut fra en fordelingsnøkkel som klubben selv regner ut. Forliket innebærer også at medlemmene i NJ og Parat Media i VG nyter godt av forliket. VGs Grafiske Klubb fikk i den anledning blomster og takk fra lederne i to andre klubbene for at grafisk klubb hadde ført kampen for en mer rettferdig tjenstepensjon i VG. Tvisten i VG går tilbake til slutten av 90-tallet da NGF reiste sak mot 18 norske avis- og mediebedrifter på grunn av at skift-, vakt- og stillingstillegg ikke ble pensjonsberegnet noe NGF og klubbene mente bedriftene var pliktige til. Noen av disse bedriftene er forlikt, men det står fortsatt noen uløste saker igjen.

Dårlige tider

historikk

I begynnelsen av det forrige århundret var det vanskelige tider i typograffaget. Det var generelle nedgangstider i økonomien. Settemaskiner ble innført i stor skala og tok arbeidet fra mange typografer, nye og effektive trykkpresser ble innført og i tillegg lå produksjonen av trykksaker nede.

I Typografiske Meddelelser nr 33 fra 15. august 1903 ble det trykket følgende:

Advarsel!

Kolleger udenbys advares paa det bestemteste mod at søge hid til Kr.a efter plads, da her fortiden er ca. 70 mand ledige og liden udsigt til, at der snart skal bli noget.

Samtidig advares forældre mod at sende sine barn i bogtrykkerlære, da forholdene er saa daarlige, som vel muligt og det absolut vil være spildt tid og møie at la dem oplære i faget for senere at maatte gaa ledige eller ty til anden livsstilling.

Kr.a afd. bestyrelse

I nummer 37 av 12. september samme år ble det utdypet i følgende redaksjonelle artikkel:

En pegepind for forældre

I «Morgenposten» forefandtes forleden følgende annonce:

Bogtrykkerlærling

En flink, opvagt Gut, som har lyst til Faget, kan straks faa Plads i større Trykkeri, hvor han kan faa blive efter Læretiden. Billett mærket «Lærling, 16» nedlægges i dette Blads Ekspd.

«Hvor han kan bli efter læretiden.»

Man mærke sig dette; thi det er betegnende for, hvordan vort fag for tiden er stillet.

At gi sig i lære i bogtrykkerfaget er herefter omtrent det samme som at kaste bort 4 à 5 år af sin ungdom, - den tid, en skulde anvende til at lægge grundlaget for sit fremtidige liv. Faget er i tilbagegang med hensyn til at kunne beskæftige et saa stort antal arbejdere, som tidligere har kunnet beskæftiges, fordi maskinerne udfører meget af det arbejde, som før har

været udført ved haanden.

Dette bør forældre mærke sig, før de sætter sine børn i bogtrykkerlære, og kollegerne landet rundt bør gjøre sit bedste for at bringe til almindelig kundskab:

At gi sig i lære i bogtrykkeri er i mange tilfælde at gaa til et fag, som senere ikke kan ernære sin mand!

Lad forældre faa vide dette, kolleger, nu, da konfirmationstiden igjen nærmer sig.

LANDSMØTE I FELLESFORBUNDET 2007

Landmøteforberedelser et år før landsmøtet virker kanskje overdrevet forut for sin tid? Ikke for Oslo Grafiske Fagforening. Erkjennelsen av at mye er nytt for oss som nykommere i Fellesforbundet, også landsmøtet, bidro til at det første forberedelsesmøtet ble arrangert på Sørmarka første helga i november.

Til å opplyse oss hadde vi to av profilene fra Fellesforbundet i Oslo; Åge Limbodal, som er distriktssekretær for Oslo og Akershus snakket om landsmøteforberedelsene i Fellesforbundet.

Som mye annet i Fellesforbundet er dette en grundig, lang og omfattende prosess. Forbundet er nå ferdige med et debattopplegg som klubber og foreninger kan bruke som grunnlag for diskusjon om landsmøteforslagene.

Osloforeningen vil komme tilbake på nyåret med hvordan vi skal skape aktivitet ute blant medlemmene. Fellesforbundet har tradisjon for god deltakelse og mange forslag, så vi bør også skjerpe oss i forhold til de seneste landsmøtene i NGF, hvor det ikke var veldig stor aktivitet i forkant av landsmøtene. OGF vil i god tid skaffe tilveie protokollen og forslag fra siste landsmøte i FF, slik at vi har et best mulig grunnlag for vår egen debatt.

Forslagsfristen fra forening til forbundet er 5. mai, mens valg av delegater ikke vil finne sted før etter sommerferien.

Roy Pedersen, leder i Oslo Bygningsarbeiderforening, var den andre av innleiderne på Sørmarka. Vi fikk en bra diskusjon om den konkrete situasjonen for fagbevegelsen, og eventuelle landsmøteforslag.

Det som virker klart, er at vil bli en omfattende diskusjon om tariffpolitikken, på bakgrunn av årets oppgjør.

Det er relativt stor missnøye, spesielt i byggfagene, med frontfagmodellen slik den nå virker. Dette er diskusjoner som vi bør delta i, i tillegg til våre spesielle krav og forslag.

Også diskusjonen om sosial dumping er interessant for oss, da den dreier seg om forholdene i Polen og Baltikum, som også grafisk rammes av, men på en annen måte enn ved import av arbeidskraft.

Det er viktig at vi både aktiviserer og engasjerer medlemmene, og også evner og samarbeide med andre forening-er. Dette gjelder både de andre grafiske avdelingene rundt i landet, og foreningene Fellesforbundet her i Oslo.

Vi kommer tilbake med mer stoff etter hvert!

Mye usikkerhet

De tillitsvalgte i Edda Media opplever stor usikkerhet omkring rasjonaliseringene i konsernet.

Av: KJETIL LARSEN
kjetil.larsen5@bredband.no

Etter at Orkla Media Dagspresse ble kjøpt opp av Mecom har de fått navnet Edda Media. Det er kanskje den endringen som bekymrer de tillitsvalgte i konsernet minst. Rasjonaliseringsprosjektet PEO (Prosjekt Effektiv Organisasjon) ruller videre. Dette er et tredelt prosjekt; en del som handler om å lage en sentral organisasjon for annonseproduksjon, en om et senter for kundeservice og en del handler om malstyring av sideproduksjonen i avisene. I kundeservice delen er det stort sett folk organisert i Parat media, men bare i denne delen av prosjektet regner konsernet med å spare 5 millioner.

To annonsefabrikker

Etter mye fram og tilbake har konsernet nå bestemt seg for at det skal være to sentere for annonseproduksjon i Norge. Ett i Tønsberg i Vestfold og ett på Vestnes, et fergeleie mellom Molde og Ålesund. Dette betyr omfattende nedbemanninger. Fra å være 105 grafikere da PEO starta til å være omkring 50 når bare disse to sentrene står igjen, fordelt med rundt 37 i Tønsberg og 13 i Vestnes.

Mange av de som jobber med annonseproduksjon rundt omkring i lokalavisene i landet vil av geografiske grunner ikke kunne ta de jobbene som blir flytta til Tønsberg og Vestnes. Derfor er det flere enn de ca. 50 som kommer fram på papiert som i realiteten mister jobben. Det ser ut til at man må rekruttere nye medarbeidere til begge steder. Hvis man ikke lykkes med å bemanne opp det planlagte senteret i Vestnes er det mulig at alt legges til Tønsberg.

Sluttpakker

Det har kommet tilbud om sluttpakker fra Edda sentralt. Disse gir maks lønn i 21 måneder redusert nedover etter ansiennitet, i tillegg til karriereplanlegging. Et annet alternativ som er gitt til med-

MARIANNE ØSTLIE, Sirius media og Arvid Rotbakken, Østlendingen ser mørkt på framtida.

arbeiderne over 59 år, er såkalt driftspensjon. Med denne modellen vil en gjennomsnittsnitts grafiker i en Edda-avis få ca. 190 000 utbetalt i året fram til fylte 67 år. Man kan jobbe så mye man vil i tillegg til denne pensjonen, men innbetalingene til alderspensjon vil ikke bli de samme som om man sto i jobb. Foreløpig har det vært liten interesse for denne modellen.

Sinte

– Vi er sinte og oppgitte, sier Marianne Østlie tillitsvalgt for Fellesforbundet i Edda Media.
– Både vi og NJ har advart mot denne modellen, vi tror konsernet undervurderer verdien av å ha lokalkompetanse og kjennskap til kundene. I tillegg er det stor usikkerhet om hvem som må ta sluttpakke å gå, og hvem som får bli ute i avisene, dette sliter på folk.

Malstyring med Saxo

Når det gjelder malstyrt sideproduksjon i redaksjonene har teknikken så langt vært et hinder. Det valgte Saxo-systemet viser seg å ikke fungere etter forutsetningene. Det er satt i gang ett forprosjekt, og Saxo er pålagt å videreutvikle programvaren.

Når teknologien er på plass vil det bli kjørt pilotprosjekter i noen aviser, også vil det bli lokale tilpassninger til hvordan teknikken blir brukt lokalt.

– Derfor er det noe uklart hvor mange arbeidsplasser som vil gå tapt på stoffdesken, sier Arvid Rotbakken fra Østlendingen og tillitsvalgt i Edda Media.

– Men Orkla Media ble solgt til Mecom med en forventning om at disse prosjektene skal gi betydelige besparelser.

TILLITSVALGTE SAMLET til møte om nedskjæringene i Edda Media-avisene, her representert ved fra v.: Kristin Andam, Sunnmørsposten, Svein Winge, Drammens Tidende, Aud Andersen, Varden og Dagfinn Rassmussen, Haugesunds avis.

Edda Media

Fikk til lokal løsning

I avisa Østlendingen på Elverum har man klart å beholde annonseproduksjonen på lokale hender.

– Klubben kom med ideen om at vi kunne beholde annonseproduksjonen lokalt ved å inngå en avtale om samarbeid med en lokal bedrift. Vi har jo mange aksjonærer fra di-striktet som er representert i styret. De synes dette var en god ide, sier klubbleder Arvid Rotbakken.

– Av 8 annonsetypografer vil 5 få jobb hos den nye samarbeidspartneren, 2 vil fortsette med annonseombrekking i avisa og en går over til arbeid som annonsekonsulent. Rotbakken tror ikke denne løsningen hadde vært mulig hvis avisa hadde vært 100 % Edda-eid. Når det gjelder malstyrt sideproduksjon kan han fortelle at Saxo ble installert uke 6-2006, det fungerte ikke etter forventningene, og siden har ingen av problemene blitt løst.

Dramatisk

– Dramatisk, kaller Anders Skattkjær leder av Grafisk Seksjonsråd i Fellesforbundet, det som skjer i Edda Media.
– Det at langt de fleste avisene i Norge nå tilhører et konsern, gjør det mulig å sentralisere funksjonene. Det begynte med å lage fellesfunksjoner for lønn for flere år siden, nå rammer denne tankegangen våre områder. Vi har erfaringer fra Danmark om uflagging av annonseproduksjon til land som India og Sri Lanka. Derfor følger forbundet nøye med på det som nå skjer i Edda Media.

Denne sentraliseringsiveren og jakten på synergier er ikke unik for Edda. De to andre store avisene A-pressen og nykomlingen Media Norge (de store regionsavisene pluss Aftenposten) har nok det samme tankegodset, fortsetter Skattkjær. – Noe vi ser blant annet i A-pressens rasjonaliseringsprosjekt kalt Vei-prosjektet. Det er store strukturrasjonaliseringer i bransjen. Resultatet er en skvising av grafikerne i konsernavisene.

Forbundet har fulgt prosessen rundt PEO nøye, og bistått de tillitsvalgte med råd og advokathjelp.

– Det er viktig for oss å kjenne prosessen godt fordi det kan dukke opp mange tvistesaker i kjølevannet. Hvem skal gå hvis det er to stykker som har jobba halvt på desk og halvt på annonse? Her kan det bli mange utfordringer.

Juletreff med OGF

Søndag 7. januar 2007 kl. 16 -18.30 i Folkets hus

Gang og leker rundt juletreet. Servering. Film. Underholdning. Julenissen kommer. Utdeling av poser. Salgsdisk for de voksne.

Billetter kr. 50,- for barn (kr. 10,- for voksne) blir å få kjøpt i OGFs lokaler i Sagveien 24 fra mandag 5. desember.

På grunn av bestilling av poser må billettsalget avsluttes tirsdag 2. januar. Vi oppfordrer klubber til å ta opp felles bestilling.

Det kan også bestilles billetter ved å sende inn på bankgiro. Merk tydelig antall barne- og voksenbilletter. Husk navn og adresse. Bankgiro: 9001.06.06151 **Betales senest 2. januar 2007**

Fellesforbundet avdeling 850
Oslo Grafiske Fagforening

Oslo Grafiske Trykkerklubb

Klubben ble stiftet i 1898. På den tiden hadde nok klubben en annen rolle enn i dag.

I tidligere tider var det de månedlige medlemsmøtene med bestemte temaer som utgjorde hovedstrukturen i vår virksomhet, supplert med enkelte bedrifts-/fabrikkbesøk.

Nå er det økning av den faglige opplysningsvirksomheten som er vår hovedoppgave. Gjerne ved besøk i nisje bedrifter, eller bedrifter som ligger langt foran i teknologi. Vi har fagkvelder med bestemte

temaer, som diverse leverandører av grafisk utstyr stiller opp på. Vi ser at det er større interesse for bedriftsbesøk enn temakvelder, og forsøker derfor å arrangere dette oftere. Bedriftsbesøkene har imidlertid den fordel fremfor medlemsmøter med teoretiske oppbyggende foredrag, at våre medlemmer kan få faglige impulser gjennom den praksis som skjer på de enkelte bedrifter.

Vi mottar bevilgninger fra Fellesforbundet, grafisk avdeling 851, for vårt fagopplysningsarbeid, noe vi setter stor pris

på og som gjør driften mulig. I tillegg er dette er det en medlemskontingent på 375 kroner pr. år.

Oslo Grafiske Trykkerklubb deltar aktivt på de årlige lanstrykkerstevner som arrangeres av Trykkernes Landssammenslutning.

Ønsker du mer informasjon, eller ønsker å melde deg inn i Oslo Grafiske Trykkerklubb, ta kontakt med Jørn Austbø på tlf 924 12 570.

FREDDIE LØRENDAL: (sekretær)

Freddie Lørendal er 61 år, har vært gift med Berit i snart 30 år og har datteren Ida på 24 år. Han er sekretær i trykkerklubben hvor han satt som leder fra 2001 og fram til årsmøtet i våres. Har vært aktiv i Trykkernes Landssammenslutning fra begynnelsen av 70-tallet og fram til slutten av

90-tallet, både som leder og nestleder. Underviser på Sogn videregående skole som timelærer i grafisk produksjon ved siden av videreutdanning. Er glad i sang og musikk, og liker å holde seg i form. Er aktivt med i styret i Furuset Vel. Reiser så ofte han kan i både Norge og i utlandet.

ARNE DANIELSEN: (styremedlem)

Arne Danielsen er 58 år og har vært gift med Åshild i 29 år. Han er styremedlem i Oslo Grafiske Trykkerklubb, og Trykkernes landssammenslutning. Jobber nå hos Flexi Trykk i Stanseveien. Han er trykker og jobber for det meste på en Speedmaster 52.

SIV G. GILBERG: (1. vararepresentant)

Sive G. Gilberg er 36 år, gift og har 2 barn på 1 og 7 år og er 1. vararepresentant til styre i trykkerklubben. Bor på Langhus i Ski kommune og er nettopp ferdig med fødselspermisjon og er om dagen arbeidssøkende. Hennes interesser er familien, venner, hytta og båten på Hvaler i tillegg til dykking.

Kathrine Møller: (2. vararepresentant)

Kathrine Møller er 30 år, 2. vararepresentant i trykkerklubben, og jobber som trykker på Aktietrykkeriet, hvor hun har vært der siden 1998. Har vært aktivt med i klubben de siste 5 årene, hvorav et år som klubbformann. I tillegg har hun vært kasserer i ungdomsgruppa og vara til styret i OGF. På hjemmebane er hun

samboer og fikk en datter i juni. Etter et halvt år hjemme begynner hun i disse dager på jobb igjen. Hun og samboeren har valgt å dele permisjonstiden med et halvt år hver, noe pappaen er stor fornøyd med.

GEIR ELIASSEN: (3. vararepresentant)

Geir Eliassen er 48 år, gift, 3 barn og 3. vararepresentant til styre i trykkerklubben. Han jobber på IT Grafisk som trykker. Mye av fritiden går med til familie og barn, men han bruker også en tid på hobby-snekring og gamle biler.

Ny giv for samarbeid i Norden

I begynnelsen av november avholdt det danske nettverket for tillitsvalgte i heatset og dyptrykkerier sitt årlige møte.

Av: NIELS KILLI

Normalt møter tillitsvalgte fra alle de danske trykkeriene, men i år var det et par som av ukjent årsak ikke hadde anledning til å møte.

Bra oppmøte fra Skandinavia

Våre danske kolleger hadde i år invitert tillitsvalgte fra de nordiske land, Tyskland og Polen til en internasjonal konferanse. Våre polske kolleger har svært vanskelige arbeidsforhold i det faglige arbeidet. Den faglige organiseringen er nesten ikke-eksisterende og kolleger som forsøker å organisere på arbeidsplassene blir ofte sagt opp og svartelistet. Vi vil derfor omtale dem i svært generelle vendinger for ikke å risikere å gjøre livet vanskeligere for dem.

FORSAMLINGEN FRA ALLE de nordiske land + Polen, følger intenst med på møtet. (legg spesielt merke til den norske delegasjonen øverst til høyre...)

Fra Norge møtte to fra hver av klubbene ved Hjemmet Mortensen, Aller Trykk og Norprint. For kollegene ved Norprint ble dette møtet ekstra viktig ettersom de fikk anledning til å treffe tillitsvalgte fra Colorprint som kjøpte Norprint i sommer.

Fra Sverige møtte klubbleder fra Sørmlandska og Aller Tryck samt Grafiske Förbundets nestleder og to sekretærer. Fra Finland møtte Christian Bäckund fra Forbundet, men ingen fra klubbene. Ingen fra Tyskland fant anledning til å møte.

NGU satte i sommer ned et utvalg for å arbeide med tillitsmannsspørsmål i Norden og østersjølandene og alle representantene i utvalget var tilstede.

Samlet var vi 36 tillitsvalgte og forbundsansatte som møttes på Klinten ved Fakse bugt.

Status fra landene

Det ble avlagt rapport fra alle deltagende land. I Danmark og Sverige er de i ferd med å starte tariffoppgjørene og våre svenske kolleger så ikke bort fra at det denne gangen kan ende i storkonflikt. Den nye borgerlige regjeringen i Sverige vil endre arbeidsledighetstrygden fra nyttår, den enkeltes innbetaling til A-kassen, som i

Sverige ligger under fagforbundene, skal økes betydelig og ytelsene skal senkes kraftig. Fagforeningskontingenten skal ikke lengre være fradragsberettiget på selvangivelsen. Lønnskravene er uvanlig høye – minimum 825 kroner pr måned. I Danmark er et av arbeidsgivernes hovedkrav at det ikke lengre skal betales skifttillegg – det begrunner de med at mange ansatte ønsker arbeidstider utover normal arbeidstid og at det derfor ikke lenger skal være forskjell på betalingen for dag, kvelds- og nattarbeid. I Danmark fortsetter også presset på vilkårene i trykkeriene og da særlig bemanningen. Det finnes nå trykkerier der de ansatte er presset ned til en bemanning på 2,5 pr maskin – 5 mann kjører to 16 siders maskiner.

Våre polske kolleger kunne fortelle om en verden som er svært forskjellig fra den vi er vant til. Det finnes trykkerier som fremdeles har en faglig organisering – det er gjerne på tidligere statstrykkerier som er privatiserte. På de nye trykkeriene som er bygget opp av utenlandsk kapital finnes det ingen faglig organisering, ansatte som forsøker å organisere sine kolleger risikerer å bli sagt opp og svartelstet, ufaglærte har ofte ingen fast jobb og blir ofte kun noen uker i trykkeriene. Lønnsforholdene varierer etter fag og geografisk plassering av trykkeriene. Trykkere i noen pressområder synes å få en forholdsvis bra lønn, andre ligger på under halvparten. Ufaglærte synes gjennomgående å ligge svært lavt – 500 Euro pr måned inklusive alle tillegg synes å være vanlig. Det finnes ingen tariffavtale, lovverket er i utgangspunktet svakt og det er to faglige sammenslutninger – Solidaritet og NSZZ.

Mangel på faglærte trykkere

Det er en mangel på trykkere i flere av landene, bl.a. Polen og Danmark. I Danmark henger dette sammen med de mange gratisavisene som har blitt startet – og

Forts. på side 16

Jørn Austbø har vært samboer i snart 4 år, er leder av Oslo Grafiske Trykkerklubb og skiftarbeider, hvor hver tredje uke er kveld. Jobber ved It-Grafisk som arktrykker, hvor jobben består av to uker med trykk og en uke ferdiggjøring. Arbeidet er variert, og stort sett alt blir ferdig produsert innenfor huset. Bedriften har Komori trykkmaskin, faldemaskin, stiftmaskin, skjæremaskiner, sylindrer og Vinge. Han har stor interesse for faget, liker å sette seg inn i forskjellige maskiner og se hvordan det jobbes andre steder. Har mange interesser, og liker seg like godt på vinteren som om sommeren. Står på snowboard, går langrenn og er glad i isfiske. Trener på Elixia, og om sommeren koser han seg på hytta, men en reise er heller ikke å forakte. Har ingen verv utenom OGT, men med tiden kommer det kanskje flere.

PER BJARNE HANSEN: (nestleder)

Per Bjarne Hansen er 46 år, gift og har 3 barn, er nestleder i Trykkerklubben, og jobber for tiden som lagermedarbeider hos Icopal. Er utdannet og har jobbet som trykker, og han venter på bedre tider i bransjen, slik at han kan ta opp faget igjen. På fritiden er han aktivt med i boligbyggerlaget, Tourettforeningen og ADHD foreningen, så mye av tiden går med til foreningslivet. Allikevel skyter han med svartkrutt, og liker turer i skog og mark.

HANS NORDLI: (kasserer)

Hans Nordli er 53 år og samboer med Eva. Han er kasserer i Oslo Grafisk Trykkerklubb og i Trykkernes Landssammenslutning, i tillegg et nokså massivt medlem av fanekomiteen i OGF. Jobber til daglig hos Printing som ferdiggjør, og som trykker på GTO og Vinge ved behov. Ellers så går det i skjæring, falsing, rilling, samlestifting og

pakking. Et variert og greit arbeid. På fritiden trives han i skog og mark og er glad i jakt og fiske. Jobber også som frivillig på arbeidslag for Oslomarkas Fiskeadministrasjon, og har flere verv i Oslomarka JFF.

PÅ PLAKATEN: OSLO SILKETRYKK

Oslo Silketrykk sprer produkter og budskap overalt. På hjørner, langs gater, ved togstasjoner, bensinstasjoner og andre stasjoner, møter du produktene deres. Bevisst eller ubevisst, er de med på å forme hverdagen våres. Med digre boards og plakater, får du budskap om hvor du skal reise, hvilken film du skal se, hvilken mobiloperatør som er den beste, eller er du klar for «en virkelig grov en».

Tekst: PER-CHRISTIAN JOHANSEN
Foto: FINN JENSEN

For budskap er så mye, enten det er røyk-signaler mot horisonten, runer meisla i grunnfjell, morsesignaler fra blåmyra, radiobølger over eteren, binære enere og nuller satt i system som bits og bytes. Dyptrykk eller høytrykk, plantrykk eller silketrykk, så har de noe til felles:

Det handler om å overføre. Fra menn-

eske til menneske, fra deg til meg – fra land til land. Til alle tider, helt fram til vi en rå novemberdag i 2006 står foran døra til Oslo Silketrykk i dalføret Groruddalen, i bygda Furuset. Hvor det eneste som fortsatt minner om et dalføre, er ulvene i Furuset Forum som kriger i ishockeyens eliteserie.

Tevlingveien

Ellers er dalføret rydda etter alle kunstens regler, og opp av skorpa har det grodd et jernteppe av terminaler, industri-smier, verksteder og asfaltstriper som lik blodårer pumper liv til dalføret.

Her i Tevlingveien på Furuset jobber det 20 travelt opptatte og dyktige mennesker. Elleve av dem betjener ikke mindre enn seks silketrykkpresser og fem digitalprintere, dessuten diverse annet utstyr som skal til for å tapetsere gater og veier. Hele maskinparken er spredd over tre plan, for maskinene er ikke av det beskjedne slaget.

– Produktene våre er veldig mye det du kan kalle plakater og boards. De står både inne og ute. Og da med litt forskjellige krav til materialene som brukes. Men

vi produserer sjokkselgere, display og anna utstyr også, forteller daglig leder Jan Erik Sjølie

Lange røtter i historia

Silketrykk finner vi kanskje så langt tilbake som 20 000 år før Kristus, brukt til å dekorere datidens Obosleiligheter i form av hulemalerier. Vi veit i hvert fall med sikkerhet at det blei brukt såkalte sjabloner opp gjennom middelalderen. Der budskapet blei fresa ut på ei plate og plassert oppå trykkmaterialet, for så å presse farva gjennom sjablonen.

Seinere, så seint som på 1700-tallet, kom den ganske så gløgge japaneren Yu-Zen og forbedra teknikken. For kamerat Yu-Zen la ei matte laga av menneskehår under sjablonen, og fikk på den måten gjort prosessen mer stabil. Om kvinn-folka i omgangskretsen hans blei særlig stabile av å ofre hårpylden, sier historia ingenting.

I dag er prinsippet mye av det samme, men forbedra og raffinert til en høyt spesialisert trykkmetode med mange nisjer. Ifølge silketrykker og klubblleder

NYANSATT AV ÅRET, Heidi Jensen, stortrives på arbeidsplassen sin.

Thor Erik Kristiansen, kan metoden bruke det meste som trykkmateriale. Glass, varmetråder i bilglass, kretskort, emballasje – ja, til og med vannflate er blitt brukt som trykkmateriale.

– Men her hos oss dreier det seg mest om plakater. Vi bruker silketrykk så vel som digitaltrykk. Hvis bare bildene er lette nok, kan vi bruke digitaltrykk helt opp til 200 eksemplarer. Etter det blir det mer økonomisk å bruke silketrykken.

Investeringer har blitt gjort

Og ikke så reint lite heller, ifølge medeier og daglig leder Jan Erik Sjølie:

– Hele 13 millioner. For få år siden var

vi ved et veiskille og måtte foreta noen valg. En stund lukta vi på tekstiltrykk. Sånn gikk det ikke, og vi valgte å satse tungt på digitale løsninger. Som hadde flere fordeler.

– Som at dere slipper å bruke grafiske trykkere?

– Nei, det fungerer ikke sånn. Kanskje har ungdommen bedre pc-kunnskaper når det gjelder digitalbiten, men det kan ikke erstatte en trykkers evne til å vurdere det som kommer ut. I tillegg kan vi bruke trykkerne både på silke- og digitaltrykken. Fortsatt sender vi folk på kurs i serigrafi, dessuten tar vi en tur til utlandet

hvert tredje år og oppsøker fagmesser.

– Ja, jeg føler at vi har et bra samarbeid på sånne ting, bryter klubblleder Thor Erik inn.

– Stort sett vil vi det samme, selv om han noen ganger kan bli bedre til å informere

James Bond

Her forlater vi Jan Erik Sjølie og går sammen med klubblleder Thor Erik for å møte James Bond. Men først tar vi en snarur innom typograf og mac-operatør Egil Paulsen. Han tar imot det som kommer inn fra kundene, enten det er reklame-byråer, Statoil, Norsk Hydro eller andre. Dytter filene gjennom programmet «proof your self». Finner ut om input har det som trengs av format og koder, for så å gå videre i prosessen.

– Det er ikke så mange år siden vi brukte film. Framkalleren står der. Nå går det så mye raskere, forteller Paulsen.

Nå Paulsen har gjort sitt, går jobben videre til klargjøring av silketrykk-rammene. En plotter sprer voks og emulsjon utover en finmaska duk. Rammablir belyst slik at det påførte belegget herder der det ikke skal være trykk, og fra nå av vil ramma bare slippe igjennom farge på de trykkende stedene.

Her overtar silketrykker Hans Petter Christensen ramma. Parkerer den i pressa og klagjør, før han slenger på ei passelig mengde farge som blir fordelt med en fordriver. En rakel blir ført over duken og presser farga ned til trykkmaterialet.

Og ut kommer agent 007, James Bond himself, with licence to kill. Hvis du skulle være det minste i tvil. Foreløpig bare i gult, for han må gjenta prosessen for hver eneste farge. Hjelp får han av en dyktig kar som heter Erik Birkeland:

– Dette er gøy, og jeg kan godt tenke meg å gå i lære som silketrykker.

ERIK BIRKELAND kunne godt tenke seg å gå i lære og bli silketrykker.

SILKETRYKKER Hans Petter Christensen overvåker ramma og passer på at alt blir riktig.

CHRISTINE SJOLIE har oppsyn med stort og smått hos Oslo Silketrykk. Lille bildet: DIGITALTRYKK krever plass, mye plass.

Fra vrengte polvotter til de hjemløse

En hissig telefonringing river meg ut av dvalen. «Har du noen meninger å presentere fra din utkikspost i overflødhets-hornet»? En artig utfordring og det kunne være fristene å mene noe om ordbruken til Eli Hagen, men «den vrengte polvotten» har med sine uttalelser karakterisert seg sjøl, så dra-hjelp fra meg skal hun ikke få.

Av: TRULS GERHARDSEN

Hva med utsendelsen av Tara, jentungen fra Irak, som kom til Norge for 6 år siden? Nå skal hun sendes hjem fordi hun løy da hun som 12-åring kom til verdens rikeste land! Anders Heger kommenterer dette i Dagsavisen 12. november og han skrev: «Det er flaut. Flaut å være landet som klarer å mobilisere en moralsk begrunnelse for at direktører skal ha tolv millioner og en jentunge skal ha et tvangsekteskap. Verdens beste land å være oss i. Og oss selv nok.»

Og så er det jul – igjen! Det betyr glede, fritid, familie, gaver, mat, sanger, jule-

dram, levende lys, julepynt, mat til fuglene, juleplater, julekonserter og Ole Paus. Ole Paus som dette året har spilt inn ei juleplate i Skippergata – hos de hjemløse! Var det ikke det han var denne tømmermannsønnen fra Nasaret? Han kan få sagt det, eller sunget det, denne Paus.

For det er faktisk slik at noen ikke er glade, ikke har familie, ikke har julepynt eller juleplater. Kan hende det eneste de har er ei fille dyppet i lynol, en uren sprøytespiss, ei flaske brennevin som et resultat av langvarig tiggning – også julepynten og Ole Paus i Oslo Bymisjons lokaler i Skippergata.

Ellers krangles det om hvem som har rett i hvor mange barn som gruer seg til Jul. Er det justisministeren, Røde Kors, Redd Barna eller innholdet i en kronikk i Aftenposten 27. november i år? Er et 300.000, 200.000 eller «bare» 50.000? Om så bare det var ett barn som gruer seg til Jul er utfordringen stor nok til å bry seg om det.

Slike og liknende refleksjoner har hornbeboere tid til å utøve. Som oppgående mennesker et sted i livet – skal ikke vi mene noe om det som skjer rundt oss? Skal ikke vi kunne kommentere uvetthet og uforståelighet når vi opplever dem i hverdagen vår? Naturligvis skal vi det!

Vi har plikt til å observere og vi har plikt til å si ifra.

Fra veggen sender vi alle bladets lesere en oppriktig Julehilsen. Bruk Julia til en berikelse for deg sjøl, dine nære og de du velger å øse dine aktiviteter utover.

God Jul til dere alle – spesielt til de som besluttet opsjonsavtalene! Måtte de sette juleribba i halsen!

«Jeg sørget over at jeg ikke hadde sko – til jeg møtte en mann som ikke hadde føtter.»

dellen med trepartssamarbeid når den ene parten ikke finnes. Våre østeuropeiske kolleger trenger all den støtte vi kan gi dem slik at de selv kan ta tak i de problemene de har og finne sin vei til å bedre sine lønns- og arbeidsvilkår.

Tommy Andersson – nestformann i det svenske forbundet – orienterte om arbeidet med å lage en global avtale med Quebecor. Se egen sak på side 22.

NGUs utvalg for tillitsmannsarbeid i heatset og dyptrykkeriene orienterte om sitt arbeid, og det ble gitt en kort orientering om UNI Europa grafisk sitt tillitsmannsnettverk.

Avslutningsvis fikk de internasjonale gjestene en omvisning på Aller Tryk i Tåstrup mens de danske kollegene fortsatte møtet med å diskutere kravene i det

Bendik ble norgesmester i grafisk design

Bendik Andreas Høibraaten gikk til topps og tok gull-medaljen i finalen i UngdomsNM i grafisk design som ble arrangert på den store Yrkes- og ungdomsmessa i Lillestrøm 23. – 25. oktober.

Tekst: ROLF WESENBERG,
Opplæringscenteret for visuell kommunikasjon
Foto: ANNE CAPPELEN GRANDT

Bendik er 19 år, har lærekontrakt med Oppføringscenteret for visuell kommunikasjon og er ansatt som mediegrafikerlærling hos produksjonsbyrået Morten Lundstein Grafisk AS i Oslo. Han har gått grunn-

kurs og VK1 medier og kommunikasjon på Skedsmo videregående skole.

UngdomsNM, som ble finansiert av Grafisk Utdanningsfond og arrangert av Opplæringscenteret, startet med en landsomfattende kvalifiseringskonkurranse i september. 55 mediegrafikerlærlinger og elever fra VK1 og VK2 medier og kommunikasjon deltok med innsendte bidrag. Blant disse ble Bendik og fire andre mediegrafikerlærlinger samt en VK1-elev tatt ut til finalen på Lillestrøm.

Finalen gikk over to dager med avsluttende oppgaver hver dag.

Den første dagen besto oppgaven i å redesigne en brosjyre på 20 sider for Djuice mobilabonnement. Her var det mye tekst og mange bilder som skulle inn på et lite A6-format. Med 8 timer til rådighet ble det en intens arbeidsøkt som ble avsluttet med utskrift, renskjæring og oppklebing på kartong. Oppgaven den andre dagen var å utforme en plakate og dekor til en T-trøye hvor temaet var FN's tusenårsmål.

Til v.: : FORNØYDE FINALISTER samlet før dommen faller. Foran fra venstre Vigdis Tøndel, Helene Havro og Betsy Traran. Bak fra venstre: Andreas Pettersen, Lars Karlsen og Bendik Høibraaten.

Under: STOLTE OG GLADE vinnere får sine medaljer av kunnskapsminister Øystein Djupedal som syntes det var ekstra stas å få dele ut medaljer i sitt tidligere fagområde.

VEDTATTE FORSLAG

Norway Cup 2007:

Foreningens jubileumsår i 1997 var første gang OGF bevilget penger for at palestinske ungdommer skulle få mulighet til å delta i fotballturneringen i Norge.

Vi kan slå fast at situasjonen for ungdommene fra Vestbredden, Gaza og Libanon ikke er lysere enn ved vår første bevilgning, men norsk fagbevegelses innsats har bidratt til en stor opplevelse for de ungdommene som har fått delta.

OGF vil også få framheve Frode Kyvågs store innsats og engasjement for å skaffe disse lagene mulighet til og delta i Norway Cup, på tross av israelske myndigheters sterke motvilje.

Halvårsmøtet i Oslo Grafiske Fagforening bevilger kr 15 000 til Norway Cup 2007.

Juleinnsamling til arbeidsledige medlemmer:

Styret i OGF tar initiativ overfor klubbene til en juleinnsamling til arbeidsledige kolleger.

Studietur 2007:

Oslo Grafiske Fagforening arrangerer en studietur til USA i løpet av 2007 med 10 deltagere pluss reiseledere.

Egenandelen settes til kr. 4000 pr. deltager.

TV- aksjonen 2006;

Leger uten grenser:

Halvårsmøtet i OGF støtter årets innsamling til Leger uten grenser med kr 10 000.

UTTALELSE

Oslo Grafiske Fagforening vil på det sterkeste tilbakevise påstanden fra Israels ambassadør i Norge om at det er en sammenheng mellom det å være en aktiv motstander av staten Israels maktmisbruk i Midtøsten, og det å ha en fiendtlig innstilling ovenfor jødiske folk.

Oslo Grafiske Fagforening vil fortsette sin kamp mot staten Israels maktmisbruk og brudd på folkeretten i Midtøsten parallellt med vår kamp mot antisemitisme og rasisme.

MEDLEMMENE fulgte godt med under halvårsmøtet.

NIELS KILLI la fram fakta om studieturene.

... Svein Hugo Johnsen

Terje Fjellum åpnet halvårsmøtet.

PENSJONISTENE, her Gunnar Nordby...

og Roger Andersen hadde mye på hjertet.

DIRIGENTBORDET med fra v: Adolf Larsen, Tone Granberg Løvlien og Terje Fjellum.

Når det gjelder den vedtatte studieturen til USA, vil denne etter all sannsynlighet bli arrangert i siste halvår i 2007.

Styret i OGF vil sende ut invitasjon i god tid, etter at opplegg, tidspunkt og eventuelle krav til deltakelse er klare.

Høyesterett slår ned på bruken av tilkallingsvikarer

En viktig dom

I en dom avsagt 21. september i år fastslo Høyesterett at ordningen med tilkallingsvikarer slik den ble praktisert av ambulansetjenesten i Akershus (nå Ullevål Universitetssykehus HF) var i strid med arbeidsmiljølovens regler om vilkår for å ansette midlertidig (lovens hovedregel er fast ansettelse). Høyesterett mente at ambulansesjåføren som hadde gått til sak var å anse som fast ansatt med oppsigelsesvern.

Ambulansesjåføren inngikk i mai 2001 avtale med arbeidsgiveren om å være «vikar/tilkallingsvikar med sporadisk tjenestegjøring/ubestemt arbeidstid». Han hadde da på forhånd gjennomgått 3 måneders kursing i arbeidsgivers regi.

Avtalen innebar at ambulansesjåføren inngikk i en vikarpool av ambulansesjåfører hvor de ble ringt opp med tilbud om å ta vakter ved fravær i den faste arbeidsstokken. Hver vakt ble regnet som ett midlertidig arbeidsforhold, og avtalen ga ingen rett til å bli tilbudt noen bestemt mengde arbeid. Dette var måten ambulansetjenesten rekrutterte på, først en tid som tilkallingsvikar, og så fast ansettelse etter noen år om arbeidsgiver var fornøyd med innsatsen.

Oppsagt over telefonen

Etter å ha jobbet i tilnærmet 50 prosent stilling fram til februar 2003 fikk ambulansesjåføren beskjed – pr. telefon – om at han ikke var ønsket lenger og ikke ville få flere vakter. Først under hovedforhandlingen i tingretten fikk han beskjed om årsaken: Noen kollegaer mente han var vanskelig å samarbeide med, han utførte ikke alltid ordre uten å mukke, men hadde til tider egne meninger om klokskapen i de pålegg som ble gitt. Ledelsen sjekket ikke ut sannhetsgehalten i dette, men ga bare mannen beskjed om at han heretter var uønsket.

Ambulansesjåføren tapte både i tingrett og lagmannsrett. Han meldte seg inn i Fagforbundet, og med støtte derfra ble

det anket til Høyesterett.

I dommen uttaler Høyesterett følgende:

«Om en vikaravtale skal settes til side som stridende mot § 58A, har etter dette for det første en side til bedriftens behov – et fast arbeidskraftbehov skal ikke dekkes ved vikariater, men med en større grunnbemanning av fast ansatte.»

- Denne setningen bør tillitsvalgte kunne utenat, og den bør brukes for alt den er verdt som brekkstang for økt grunnbemanning.

Ambulansetjenesten i Oslo og Akershus hadde omtrent 260 årsverk. Hver måned hadde den utgifter til vikarer med omtrent 900.000 kroner – med andre ord et konstant og forutsigbart behov for arbeidskraft. Høyesterett var ikke i tvil om at ordningen med tilkallingsvikarer var praktisert i strid med loven.

For at akkurat denne ambulansesjåføren skulle ha krav på fast ansettelse, måtte han ha en tilstrekkelig fast tilknytning til tjenesten («fast, over lang tid, har fylt et generelt, stort vikarbehov for bedriften»). Og det hadde han. 14 måneders tjeneste fordelt på alle måneder (minus ferie), tilsvarende litt under 50 prosent stilling, var mer enn nok for Høyesterett til å erklære ham for fast ansatt.

Midlertidig på gummisåler

Dommen illustrerer hva det vil si å være midlertidig ansatt og mangle oppsigelsesvern: Hvis noen på jobben (med god tilgang til sjefen) får noe i mot deg får du ikke fortsette, og du kan heller ikke gjøre noe med det. Du bør med andre ord liste deg rundt på gummisåler, og finne deg i det meste. Ti prosent av arbeidsstokken i Norge i dag er i denne situasjonen, og tendensen er at omfanget øker. I store virksomheter som Posten og Telenor er prosenten langt høyere, og organisasjonsgraden stuper. Fagforeningene svekkes, flere og flere av medlemmene har fått «gummisåler»...

Bedriftsøkonomene («blårussen») lærer at dette er den optimale bedriftsorganisasjon, også kalt «The Flexible Firm». Etter deres lære er den perfekte bedrift

Hans Christian Monsen regjør for Høyesterettsdommen.

delt inn i A-, B- og C-lag. A-laget er den faglærte kjernen i arbeidsstokken som bedriften satser på at skal være mest mulig oppdatert til enhver tid – bedriftens «human-kapital». Disse skal være fast ansatte, og gjerne med lang oppsigelsestid og karantene-klausuler så de ikke forsvinner til konkurrenten. B-laget skal bedriften kunne trimme etter mer kortvarige konjunktur- og sesongsvingninger. De må derfor være midlertidig ansatte på relativt korte kontrakter uten oppsigelsesvern. C-laget er «dagleierne», tilkallingsvikarer og innleide som kan i nntas og avyses ut fra bedriftens behov den enkelte dag eller uke.

Viktig dom

Høyesterett har gjennom denne dommen sagt fra om at blårussvisjonen om «The Flexible Firm» er ulovlig i Norge. Men hadde ikke Bondevikregjeringen blitt kastet ved valget i fjor, så hadde arbeidsmiljølovens oppskrift vært «The Flexible Firm». Norge er i dag på Europatoppen med hensyn til strikt lovregulering av adgangen til midlertidige ansettelser. Det har ikke kommet av seg sjøl. Dagsordenen ble satt av streikende hotellarbeidere og stuepiker ved SAS-hotellet, de snudde opinionen vedrørende «ringehjelpere» og vi fikk strengere regler for midlertidig ansettelser i 1995. En stor takk til dem!

Hans Christian Monsen
Tidligere mask.ass.,
nå advokat i Fagforbundet

Vil vi ha det sånn?

TI PROSENT AV DEN SAMLEDE ARBEIDSSTYRKEN er midlertidige ansatte. Fra år 2000 fram til denna dag har gruppa midlertidig ansatte økt fra 9,6 prosent til 10,2 prosent. I kjøtt og blod utgjør dette 220.000 personer. 90 prosent av dissa igjen ville helst hatt fast jobb.

Så hvis du regner med at cirka femti prosent av dissa nitti prosentene av alle de 220.000 kroppene vi varma opp med, har selvstendig forsørgeransvar – så blir det et ganske så stort kjøttberg som er midlertidig, men som likavæl på en underlig måte er alt anna enn midlertidig. Der ramler jeg litt av, sånn midlertidig.

Men vil du og jeg ha det sånn? I hvertfall ikke jeg, og ikke han Hans. Og heller ikke arbeidskameratene mine som som etter 30 år som faste og lojale arebeidere på «Fabern» har rykka tilbake til start og begynt som vikarer og midlertidige.

Riktignok uten datostempling om siste forbruksdag eller best før, men likavæl med et usynlig merke som «midlertidig». Heller ikke døm i forbundet og høyere opp i lagdelinga, vil ha det sånn. Selv ikke de rød-grønkledder vil ha det sånn.

Enten hu heter Kristin, Jens eller en Haga –you name it, – vil ha det sånn. Slettes ikke, fysi a' meg, – vil ikke ha det sånn, vil bare ikke...

Alt henger sammen

Men sånn har vi det, og sånn vil det fortsette. Til noen tar til vettet og skjønner at det er en sammenheng. Mellom økende antall uføre, økende antall langtids-syke og økende bruk av midlertidige og vikarer. Du kan bare ikke ta fra ett sted uten at det blir ubalanse et annet sted. Og

detta gjelder ikke bare budsjettbalansen til Jens, eller kanskje er det akkurat den det gjelder.

Men regjeringa gjør noe. Spørsmålet er bare om døm gjør det rektige. Istedenfor å bruke store ressurser på å få langtids-syke tilbake i jobb, burde døm ha begynt i den andre enden og spurt seg hvorfor folk blir langtids-syke, enda vi har et fleksibelt arbeidsliv. Eller kanskje akkurat derfor.

Lønn utgjør en en vesentlig kostnad for bedriftene, og med midlertidig ansatte oppnår de mer fleksibilitet, uttaler konsernsjef Terje Nygaard i Manpower til avis-sa Dagsavisen – **For ledere som ønsker ansatte som hopper når de knipser, kan midlertidige ansatte være en fordel.** I tillegg må du være blid og positiv om du skal ha håp om å få fortsette i stillingen, uttaler forsker Nina Amble ved Arbeids-forskningsinstituttet

Du behøver ikke å være rakettforsker for å forstå at sånne forhold skaper utrygg-het, selv om det er aldri så mye fleksibelt. Og selv om det er bedriftsherrer som tror at midlertidige er mindre syke, er det en forbanna løgn og myte. **Du blir ikke friskere enn andre av å ikke vite om du har jobb i neste måned, du blir ikke friskere av å hele tida være på b-laget og vite du ryker så fort du har en selvstendig mening. Du blir ikke friskere enn andre av å sitte ved telefonen og vente på nye oppdrag**

Blir ikke midlertidige sjuke?

Men midlertidig ansattes korttidsfravær syns ikke like godt, for der har vi den den omtalte fleksibiliteten. Han eller hun blir bare ikke reengasjert og registrert på arbeidsgiverens statistikker. Men hva skjer så med den syke midlertidige? Og hva med regjeringa som har lovt å få langtids-syke

tilbake i jobb? Eller hva med å gjøre noe med rammebetingelsene i arbeidsmiljø-loven? Ikke gjøre det like lett å spekulere i midlertidig ansattes liv og helse

Jeg siterer forsker Asbjørn Grimsmo ved Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og helse: – Vi veit at tre av fire midlertidig ansatte ønsker seg fast stilling, og at en del av de midlertidige stillingene helt sikkert burde ha blitt omgjort til faste stillinger. Også fordi faste stillinger fører til tryggere, gladere, mer fornøyde og mer produktive arbeidstakere

Så hva venter vi på? Hva venter regjeringa på, for det bør jo skje noe mer enn at døm bare stabler noen langtids-syke på beina og viser døm fram, sånn midlertidig Venter døm på at vi får et nytt europa med en underklasse av midlertidige nomader som sirkler fra by til by evig siklende etter en jobb å gnage på? Eller en statue slik Sam Eide fikk på torget i Rjukan, enda han hadde folk til å gjøre jobben for seg. Det var fleksibelt arbeidsliv det, belønna med statue.

Ford skjønte noe

Eller venter dem på at folk som har fått livet sitt ødelagt av dette kyniske spillet, skal ende opp som «game over», – og da mener jeg virkelig «game over» og «error» over hele flatskjermen.

Du kan si mye gæærn't om Henry Ford på begynnelsen av 1900-tallet, men han hadde i hvert fall skjønt at han trengte en arbeiderklasse som hadde en forut-sigbart pluss økonomi til å etterspørre bilene hans. Den filosofien har holdt seg nesten fram til i dag, men bare nesten.

av Per Christian Johansen

FRIDA KNOOP får høytidelig overrakt medalje, diplom og stipend av Per Sannes, styreleder og oldermann i Oslo Håndverks- og Industriforening.

Store bilde: STOLT MEDIEGRAFIKER-SVENN, Frida Knoop og daglig leder Trond-Ivar Bengtson i Visuelt AS.

Mediegrafiker fikk svenneprøvemedalje

Mediegrafiker Frida Knoop fikk svenneprøvemedaljen ved svennebrevutdelingen i Oslo Rådhus 16. november i år. Svenneprøvemedaljen er den høyeste utmerkelsen som kan deles ut til en lærling som har avlagt svenneprøve.

Tekst og foto: Rolf Wesenberg

Den deles ut årlig, etter innstilling fra prøvenemndene, til inntil tre av de beste kandidatene uansett fag. Viktige kriterier er at de har avlagt en prøve som er langt over gjennomsnittet i faget og at alle de tre delene av prøven (planlegging, gjennomføring og dokumentasjon) er meget godt bestått. I år var det to som ble funn-et verdig til denne utmerkelsen og en av dem var altså mediegrafiker Frida Knoop. Den andre var møbelsnekker Håkon Andreas Seiertun. I tillegg til medaljen fikk kandidatene et innrammet diplom og et stipend på kr 20.000.

Frida er 21 år og har jobbet som lærling

i bedriften Visuelt AS som er medlems-bedrift i Opplæringssenteret for visuell kommunikasjon. Etter tre år på medier og kommunikasjon på Skedsmo videregående skole søkte hun læreplass hos Opplæringssenteret som formidlet søknaden videre til Visuelt. Hun begynte som lærling i bedriften høsten 2004 og avsluttet med svenneprøve i august i år.

Komplisert svenneprøve

Visuelt er et kreativt lite produksjons-byrå som profilerer seg som totalleverandør av visuell kommunikasjon. Svenneprøve-oppgaven til Frida besto i å utvikle en komplett grafisk profil for et nytt firma som skulle ha ny logo, visittkort, brevark, konvolutter, fasadeskilt, vindusdekor, skisse til bildekor samt forslag til medieprodukt til bruk på messer og stands.

Prøvenemnda, som består av Tone Granberg Løvlien fra Dagbladet og Jon Kåre Melhus fra markedsavdelingen til Nycomed Pharma, skriver bl.a. i sin godt begrunnede innstilling at prøven var svært omfattende, at kandidaten var i stand til å planlegge prøven ned til minste detalj med gode tidsmarginer, at prøven viste en kandidat med kreativitet innen de-

sign som langt overgår gjennomsnittet, at typografien fremhever produktet, og at den meget omfattende prøven ble gjennomført innen den fastsatte tidsfristen og viser en kandidat som arbeider meget systematisk og effektivt.

På spørsmål om hva som har gjort henne til en dyktig mediegrafiker legger Frida vekt at hun har hatt en god instruktør som har vist henne tillit og gitt henne mye ansvar med utfordrende arbeidsoppgaver. Hun fremhever også at hun lært mye på kursene hos Opplæringssenteret. Daglig leder og instruktør i Visuelt, Trond-Ivar Bengtson som er utdannet reprottekniker, er naturligvis svært stolt over at hans lærling fikk medaljen. Om Frida trekker han spesielt frem at hun er pliktoppfyllende, kreativ, nøyaktig, rask og et ordens-menneske. Han legger til at det ikke var særlig grunn til å nøle med å tilby henne fast jobb i bedriften.

Frida er den første mediegrafikeren som har fått svenneprøvemedaljen. Den forrige medaljen i beslektet fagområde ble delt ut i 1997 til typograf Eva Seljeseth Stokke.

NESTE NUMMER SOM VIL KOMME UT TIL DERE I MIDTEN AV MARS VIL BL. ANNET HA EN FYLDIG DEKNING FRA FORENINGENS MERKE-UTDELING.

Quebecor Printing Inc

– Ännu har vi inte nått målet, att få den grafiska koncernen Quebecor att teckna globala avtal för sina anställda. Men det fackliga arbetet har varit en stor framgång. Vi har idag väl fungerande nätverk, informationsvägar och samordnar våra aktioner mellan grafiska fackförbund över hela världen. Det säger Tommy Andersson, vice ordförande för det svenska Grafiska Fackförbundet.

Tekst: HELENA JOHANSSON
Foto: LEIF CLAESSION

Quebecor Printing Inc. är ett av världens största företag med mer än 37 000 anställda, på 160 anläggningar i 17 länder. Under det senaste årtiondet har företaget utvidgats med hjälp av en aggressiv upphandlingspolitik, som förändrat den kommersiella tryckeriverksamheten världen över.

I Latinamerika är företaget verksamt i Argentina, Brasilien, Chile, Colombia, Mexiko och Peru.

– Fackliga ledare, särskilt i Colombia och Peru, har haft stora svårigheter att organisera på företaget och att utveckla fackliga företagsstrategier, berättar Tommy Andersson.

Motarbetar facklig organisering

Men också i länder som exempelvis USA agerar Quebecor stark antifackligt. Enligt det avtal Quebecor ingått med den internationella grafiska federationen, UNI Graphical, ska en fackklubb på arbetsplatsen kunna organisera sig så snart minst 50 procent av personalen vill det.

– Istället för att leva upp till avtalet avskedar man de fackliga ledare som driver på i arbetet för facklig organisering, säger Tommy Andersson.

I Europa är Quebecor också verksamt i flera länder. Europakontoret finns i Frankrike. Genom det så kallade EWC-avtalet (European Work Council) har Quebecor förbundit sig att informera de fackliga företrädarna om man planerar omstruktureringar eller företagsnedläggningar som berör personal i minst två länder och på företag med fler än 200 anställda.

TOMMY ANDERSSON er glad for at det faglige arbeid har vært i framgang.

–Också här bryter man mot ingångna avtal och kör över fack och personal. I Sverige hade vi för ett par år sedan en nedläggning av ett Quebecor-företag i Stockholm. Drygt 180 grafiker förlorade sina jobb, som flyttades till Finland och Belgien. Nu är man på väg att göra samma sak i Frankrike.

Trots påstötningar tycks Quebecor inte heller den här gången vara villig att leva upp till informationsskyldigheten enligt EWC-avtalet.

Globalt avtal är målet

Flera grafiska fackförbund från berörda

länder har nyligen träffats för att lägga upp en strategi för hur man gemensamt ska agera mot företaget.

–Vi har med framgång använt oss av svenska Ikea och spanska Telefonica, stor-kunder hos Quebecor, för att genom ett visst kundtryck förmå företaget att skriva under rätten till facklig organisering i enskilda länder. Vårt mål är ett globalt avtal som medger fackliga och mänskliga rättigheter för alla anställda inom koncernen, oavsett var i världen de är anställda, säger Tommy Andersson.

Ännu är man inte där. Däremot har det gemensamma fackliga arbetet bland förbunden, tillsammans med UNI Graphical, gjort att det internationella fackliga samarbetet stärkts. Förbunden har idag väl fungerande kanaler och nätverk för att hålla varandra informerade och göra gemensamma aktioner.

ARBEIDERENE må identifisere seg for å slippe inn på egen arbeidsplass!

DEMONSTRASJON utenfor et Quebecor trykkeri i Peru.

Sosial dumping og EUs forslag til tjenstedirektiv

EU vedtok erklæring i 2000 i Lisboa om at EU skulle bli den mest konkurransekraftige handelsblokk i verden dvs foran USA og Asia.

Av: BOYE ULLMANN

For å få opp veksten ønsket EU mer konkurranse på et økende tjenstemarked som nå er på ca 70% av BNP. EU ønsket tiltak for å øke tjenstemarkedet over landegrensene. Da kom EUs tjenstedirektiv kalt «Bolkestein» direktivet i 2004 som utløste store protester i fagbevegelsen kalte «Frankenstein» direktivet. Den bygde på «opprinnelseslandsprinsippet» dvs at en tjeneste i et land skulle godkjennes i alle EU/EØS-land. Det betydde polske eller latviske regler skal gjelde i Norge. Begrepet «opprinnelseslandsprinsippet» er borte etter vedtak i EU 16 februar. Likevel skal fortsatt prinsippet om at en tjeneste eller tjenesteyter godkjent i et land automatisk godkjennes i resten av EU/EØS. Uklarheter i direktivet skal EF-retten avgjøre. Tjenstedirektivet med økt konkurranse og fri flyt vil legge større press på helse, miljø, sikkerhet, kvalitet, lønns og arbeidsvilkår siden direktivet ønsker enklere regler i tjenstemarkedet.

Sosial dumping som følge av EUs Øst-utvidelse har allerede blitt et betydelig problem for fagbevegelsen og norsk arbeidsliv. Offisielle tall viser at det er over 50 000 arbeidere fra Øst-Europa i Norge. Den polske ambassade snakker om 120 000 polakker. Til sammen snakker vi kanskje opp i mot 150 000.

Libertalt regelverk

Det er mange flere øst-Europeere i Norge enn i Sverige og Danmark til sammen. En del skyldes behov for arbeidskraft, men i tillegg er det norske regelverk liberalt i forhold til Danmark og Sverige. Pga Akasse systemet i våre naboland, er organisasjonsgraden godt over 80% i Danmark og Sverige, mens i Norge ligger den i overkant 50%. Å bekjempe sosial dumping er ressurskrevende for både arbeidstilsynet og fagbevegelsen. I kjølvannet av sosial dumping er det økonomisk kriminalitet. At over 90% av sa-

kene blir henlagt av politiet, viser at fagbevegelsen og arbeidstilsynet må få sanksjonsmuligheter. Nå får arbeidstilsynet mulighet å stoppe useriøse utleiefirmaer og vikarbyråer samt å kunne skrive ut bøter som svir.

Tiltak mot sosial dumping

Helt siden landsmøtet i Fellesforbundet i 2003, har fagbevegelsen diskutert tiltak mot sosial dumping. Erfaringen er at kravene MÅ være konkrete. Nå er gamle §58 A, nå §14.9, gjeninnført om forbud om midlertidige ansettelser. Det betyr at også «innleide» skal ansettes fast i den ordinære virksomhet. I tillegg må §14.13 endres fra drøftingsrett til avtalerett.

LO har konkretisert krav for å motvirke sosial dumping. Nå kommer legitimasjonsplikt og ID kortkrav på anleggsplasser inn som et viktig tiltak. Innsynsretten blir forsøkt i ulike bransjer. Vetorett i forhold til inn- og utleie har blitt vedtatt på to LO-kongresser. I tillegg ønsker fagbevegelsen å utvide retten til allmenngjøring i hele landet for bygg&anlegg. I tillegg trapper fagbevegelsen opp sitt arbeid for å fagorganisere arbeidstakere fra Øst-Europa. Dette er et viktig strategisk arbeid i tillegg til økt makt og innflytelse både i lov- og avtaleverk i tariffavtalene.

Hvor kommer EUs forslag til Tjenes-

te-direktiv i dette bildet? Poenget er at tiltak mot sosial dumping vil være i strid med EUs Tjenstedirektiv. Det gjelder kravet om ILO 94, solidaransvar, legitimasjonsplikt, krav til autorisasjon til utleiebedrifter, lover mot kontraktører m.v..

Dette står det en del om i De Factos rapport om tjenstedirektiv (Kr.70.-). Dette aktualiserer kravet om at Norge dvs regjeringa kan bruke sin vetorett som ligger i EØS-avtalen.

Dette krever skolering og aktivitet blant faglige tillitsvalgte utover høsten. Landsmøtene i El&It og NTL krever veto. Det samme gjør LO i Oslo enstemmig. **Kampen for veto, må nå vinnes i Fellesforbundet og LO.**

Faksimile av Dagbladet, 27. september 2006

Bilder og kvalitet

Som nevnt i forrige artikkel skal jeg denne gangen komme litt inn på oppløsning på bilder. Jeg bruker Photoshop på engelsk, så en del ord og uttrykk kan nok skille seg fra den norske versjonen. 72dpi, 300dpi, lavopp, høyopp, ppi, dpi, megapixel?? Hva betyr og hvilken betydning har disse benevnelsene?

Av: TERJE SVENSEN
Avdelingsleder PrePress, Printing AS

Oppløsning er den viktigste delen av bildeproduksjon, dog er mange av oss uvitende om hvordan det fungerer.

Benevnelsene dpi og ppi blir vanligvis brukt omhverandre når det gjelder det å beskrive oppløsningen på et bilde, muligens med en overvekt av dpi-benevnelsen.

Dette trass i at ppi er den korrekte beskrivelsen av oppløsningen på et bilde.

PPI står for Pixels per Inch (tommer på norsk og tilsvarer 2.54cm) og beskriver antall pixler (billedpunkt) per inch i et bilde. PPI er en funksjon av det antallet pixler som et fotoapparats sensor støtter (megapixel), samt den størrelsen bildet skal produseres i.

DPI står for Dots per Inch og beskriver den maksimale fysiske oppløsningen på en utskriftsenhet (printer/plotter). Printere finnes i oppløsninger fra billigmodellenes 600dpi og opp til 2400dpi og høyere

for proffutgavene til trykkeriene. Bilder er som sagt bygd opp av pixler (billedpunkter) og det er disse pixlene som dikterer om hvor skarpt et bilde er, eller hvor stort det kan printes. Jo flere pixler et bilde består av desto høyere oppløsning har det.

En generell regel er at det trengs 300ppi for et høykvalitativt trykkresultat.

Om du da har et digitalkamera, hvor mange megapixel trenger du da?

Vel det kommer litt an på hvor stort du skal printe bildene, men ved et standard 15x10cm bilde så trengs det bare 2MP for å produsere det i 300ppi.

Skal du printe bilder i A4 (210x297mm) og 300ppi så trengs det et kamera på noe under 9MP.

Så et bilde består bare av et gitt antall pixler (gitt av kameraets megapixel-størrelse) i sin rene digitale form, og får først en oppløsning når en størrelse er angitt på bildet.

Disse tre variablene går hånd i hånd,

vet man to av dem kan man regne seg frem til den tredje. F.eks. halverer man størrelsen på et bilde så vil oppløsningen fordobles, og omvendt.

Men som alt annet kan man gå rundt disse reglene om man ønsker.

I Photoshop kan man ikke bare skalere men også resample bildene. Dvs. at Photoshop «låser» oppløsningen i bildet. Ved en halvering av bildets størrelse vil det beholde sin opprinnelige oppløsning (overflødig pixler blir «kastet» av Photoshop) eller man kan øke oppløsningen mens størrelsen forblir den samme (Photoshop «gjetter» seg til hva de omkringliggende pixlene skal være).

I begge disse metodene er faren for at bildet synker i kvalitet stor. Ved resampling av bildet opp vil det bli dusere og få et softere utseende. Et tips her er å resample bildet med innstillingen «Bicubic Smoother» ved forstørrelser på opptil 200% og bruke «Bicubic Sharper» ved større forstørrelser en dette samt resampling nedover. Har du behov for å resample bilder mye oppover (øke størrelsen og antallet pixler i bildet) anbefales det å bruke tredjeparts plug-ins som f.eks. Genuine Fractals Print Pro og px1 SmartScale (1600%), da disse gjør jobben noe bedre enn Photoshop. Og husk å skarpe bildet etter at det er forstørret. Ved resampling nedover mister man ikke noe av kvaliteten, men får samme «problemer» som nevnt oven om det trengs å forstørre bildet igjen senere. I CS2 har man muligheten til å bruke Smart Objects og man unngår da problemene ved å forstørre et allerede forminskert bilde opp til den originale størrelsen.

Så mye å si og så liten plass. Jeg vil fortsette denne artikkelen i neste nummer.

teknisk
hjørne

Fra idé til trykksak

Kurset Fra idé til trykksak er moduloppbygget og gir deg grunnleggende kunnskap om grafisk produksjon. Hovedvekten ligger på produksjon av DM, annonser og brosjyrer. Etter endt kurs vil du ha kjennskap til de grafiske produksjonsprosessene, bruksområdene, samt de mest kjente programmene og arbeidsmetodene. Start 14. februar fra kl. 1630 - 2030. Pris: *9 950/19 900kr.

Photoshop	14/2, 21/2, 28/2, 7/3
InDesign	14/3, 21/3, 28/3, 11/4
Illustrator	18/4, 25/4, 2/5, 9/5
Acrobat	16/5
Prosjekt	23/5, 30/5

Mac-operatør

Kurset gir deg grunnlaget for en karriere innen grafisk design og førtrykk. Små klasser, dyktige instruktører, bransjerelatert innhold og topp moderne utstyr gjør kurset til en utmerket plattform for å arbeide i mediebransjen. Start 31 januar fra kl. 09.00 - 15.00. Pris: *19 500/39 000kr.

	Dato
Bruk av data og Mac	31/1
QuarkXPress, innføring	1-2/2
QuarkXPress, videregående	15-16/2
InDesign, innføring	19-20/3
InDesign, videregående	29-30/3
Illustrator, innføring	18-20/4
Illustrator, videregående	10-11/5
Photoshop, innføring	26-28/2
Photoshop, fargejustering	5-6/3
Photoshop, videregående	22-23/3
Bruk av Acrobat til trykk	14-15/5
Prosjekt	21-25/5

Webpublisering

De færreste budskap skal kun leveres på papir. Webpublisering lærer deg alt fra det grunnleggende til det avanserte, det vil si alt du trenger for å lage proffe nettsider. Start 12 februar fra kl. 09.00 - 15.00. Pris: *12 500/25 000kr.

	Dato
(X)HTML	12-13/2
Bilder & grafikk	21/2
GoLive innføring	5-6/3 + 12-13/3
GoLive videregående	16-17/4
Flash innføring	9-11/5
Prosjekt	21-25/5

*-Gjelder de arbeidstakere som det betales inn for til Grafisk Utdanningsfond. D.v.s. alle som omfattes av den grafiske overenskomsten.

ET EKSEMPEL TIL ETTERFØLGELSE!

Norsk Tjenestemannslag, NTL, vedtok på sitt landsmøte, som nettopp er avsluttet, følgende:
«NTLs INNKJØP AV VARER OG TJENESTER SKAL SKJE GJENNOM VIRKSOMHETER SOM HAR TARIFFESTEDE LØNNS- OG ARBEIDS-VILKÅR»

Dette er et vedtak som vi i grafisk er meget fornøyd med,

og som vi håper flere forbund og foreninger i fagbevegelsen vil slutte seg til. Vi innser at det ikke like lett i praksis og at slike forhold lett kan skli ut. Men vi har erfaring med at forbund i fagbevegelsen ikke bare trykker i bedrifter uten tariffavtale, men også produserer fagblader og andre trykksaker utenfor landets grenser.

Se www.igm.no eller ring 815 09 333 for mer informasjon

VI GRATULERER

Oslo Grafiske fagforening gratulerer sine jublanter.

JUBILANTER DESEMBER 2006

50 ÅR:

161256 Ruud Frank Haukelikroken 11, 1415 OPPEGÅRD

60 år:

091246 Andersen, Carl Petter, Bølerskrenten 13, 0691 OSLO

091246 Karlsen, Finn Sigmund, Frydenbergv. 31, 1415 OPPEGÅRD

151246 Dugstad, Evapia, Frognerseterv. 58, 0776 OSLO

241246 Andersen, Odd, Furuv. 22, 1825 TOMTER

70 år:

071236 Watterud, Kjell, Kranv. 7, 0684 OSLO

101236 Lognsli, Henry, Gamle Strømsv. 78 C, 2010 STRØMMEN

141236 Eriksen, Grete Marit, Ammerudv. 33 E, 0958 OSLO

141236 Garmann, Jan Alexander, Rastastien 40, 1476 RASTA

151236 Holmsen, Signe, Strømsv. 108 B, 2010 STRØMMEN

75 år:

091231 Engebråten, Bjørn, Møllev. 4, 2010 STRØMMEN

161231 Strømdahl, Olaf, Manglerudv. 1 A, 0678 OSLO

221231 Johnsen, Anders, Drømtorpv. 16 E, 1400 SKI

241231 Kristiansen, Per Kr., Fasanv. 1, 1348 RYKKINN

291231 Øktan, Arild Roger, Solbergliv. 92, 0683 OSLO

311231 Pedersen, Frank Otto, Kalbakkv. 13 A, 0953 OSLO

80 år:

031226 Johansen, Trygve B. Fururabben 6 A, 1361 ØSTERÅS

121226 Gulliksen, Olga, Markavegen 22, 2760 BRANDBU

311226 Fagerstrøm, Bjørn Bertil, Smedstusvingen 5, 1178 OSLO

85 år:

211221 Hagen, Kjell Normann, Kjelsåsv. 5 C, 0488 OSLO

241221 Garhøvd, Odvar, Rastastubben 2, 1476 RASTA

311221 Green, Einar, Skiferv. 21, 1151 OSLO

90 år:

111216 Ellinger, August, Gabbilundsv. 8, 0677 OSLO

211216 Thorstensen, Aase, C/O Sissel Blandehoel, Østaveien 63, 1476 RASTA

241216 Pedersen, Kåre Ludvig, St. Jørgensv. 19, 0662 OSLO

JUBILANTER, JANUAR 2007

50 år:

150157 Riddervold, Terje, Setervollveien 11, 0496 OSLO

200257 Gheorghe, Virgil Marius, Storgata 63, Hus 5, Leil. 428, 0182, OSLO

60 år:

040147 Andersen, Bendt Andreas, Hellebakken 1, 1900 FETSUND

050147 Løkke, Bjørn Terje, Skøyenåsv. 15, 0686 OSLO

140147 Bada El Hassan, Mohamed, Ålesundg. 4, 0470 OSLO

180147 Fossum, Dag Viggo, Moerv. 27, 1430 ÅS

70 år:

020137 Andresen, Viktor, Skoledalen 8 A, 3482 TOFTE

120137 Teian, Odd Reidar, Myrstubben 1, 1930 AURSKOG

140137 Jansen, Aud Esther, Agmund Boltsv. 33, 0664 OSLO

200137 Wang, Tove Reidun, Kalbakkslyngen 3, 0951 OSLO

270137 Jørgensen, Arne William, Rustad Trygdebolig, Rustadgrenda 1, 0693 OSLO

300137 Håkensen, Jarl Sverre, Ulsholtv. 26, 1053 OSLO

75 år:

040132 Haugen, Thorbjørn, Sølve Solfengsv. 13, 0956 OSLO

130132 Larsen, Roy Edgar, Ole Reistadsv. 21 C, 1068 OSLO

160132 Østby, Gerd, Rustadgrenda 20, 0693 OSLO

80 år:

210127 Horgen, Unni Marie, Etterstadgata 10, 0658 OSLO

290127 Pettersen, Eva Irene Østern, Rustadgrenda 15, 0693 OSLO

290127 Steiner, Franz Josef, Karl Staaffsv. 58, 0665 OSLO

85 år:

120122 Bakke, Margit, Haakon Tvetersv. 59, 0686 OSLO

120122 Kjeldsbøl, Robby Valentin, Grensev. 61, 0663 OSLO

190122 Amundsen, Erling, Traverv. 27, 0588 OSLO

270122 Berge, Jon Asbjørn, Andr Nilsensv. 40, 3040 DRAMMEN

270122 Grefsrud, Olaf, Ammerudv. 45 B, 0958 OSLO

290122 Rogne, Bjørn, Hestekov. 18, 1484 HAKADAL

JUBILANTER, FEBRUAR 2007

50 år:

100257 Bekkevad, Eva-Lill, Teglverksgata 9 A, 0553 OSLO

60 år:

040247 Engerholm, Grete S., Gransdalen 23 A, 1054 OSLO

100247 Kristiansen, Jan Olaf, Vestlisvingen 70, 0969 OSLO

110247 Haltug, Jon-Ingar, Stikkv. 2, 1808 ASKIM

120247 Løkkeberg, Inger Karin, Tårnbyv. 33, 2013 SKJETTEN

130247 Nilsen, Bjørn, Togv. 11, 1960 LØKEN

220247 Jansen, Odd Børre, Odvar Solbergsvei 75 A, 0973 OSLO

70 år:

110237 Moberg, John, Smørsoppv. 19, 1476 RASTA

150237 Brovold, Bjørg, Maria Dehlishv. 57, 1084 OSLO

190237 Angeltvedt, Harald Kristian, Gunnulvsv. 321, 0670 OSLO

270237 Hansen, Jarl Frode, Ole Brummsv. 16 A, 0979 OSLO

280237 Sørum, Sven, Gydasv. 93, 1413 TÅRNÅSEN

75 år:

050232 Nordahl, Lilly, Birchreichenwaldsgt. 6, 0483 OSLO

070232 Gulliksen, Leif Egil, Nadderudv. 74, 1362 HOSLE

180232 Hermansen, Arne Jonny Euge, Rute 5, 2890 ETNEDAL

80 år:

110227 Olsen, Erika Margot Hilda, Bølerlia 13, 0691 OSLO

120227 Hansen, Grethe, Enebakkv. 180, 0680 OSLO

150227 Øien, Ole Annar, Rugdefaret 8 C, 1341 SLEPENDEN

190227 Sand, Dagmar Synøve, Rognev. 7, 1440 DRØBAK

210227 Solberg, Kjell Olaf, Schousv. 7, 0572 OSLO

250227 Engh, Kari Njøs, Løvenstadtorget 11, 2006 LØVENSTAD

85 år:

010222 Larsen, Synøve, Vårv. 11, 1182 OSLO

90 år:

030217 Hauge, Birger Andreas, Landingsv. 58, 0767 OSLO

JUBILANTER, MARS 2007

50 år:

100357 Bråthen, Ann Karin, Karisv. 290, 2013 SKJETTEN

120357 Pedersen, Aage Eyvind, Ammerudveien 56, 0958 OSLO

140357 Austad, Kjell, Einerv. 83, 1405 LANGHUS

160357 Berger, Nils-Reidar, Østaveien 101, 1476 RASTA

220357 Johnsrud, Åse, Ølstadv. 28, 3440 RØYKEN

270357 Mjøen, Merete, Konvalveien 2 B, 7340 OPPDAL

60 år:

020347 Vamstad, Sølvi, c/o Liv Thoresen, Hovinveien 13 A, 0576 OSLO

090347 Nygård, Jan Thore, Lofsrudhøgda 209, 1281 OSLO

160347 Mortensen, Tor, Kapellv. 157 B, 0493 OSLO

190347 Eriksen, Erik, Ryenstubben 6 B, 0679 OSLO

210347 Myrvang, Svein Arne, Maridalsv. 372, 0881 OSLO

230347 Dalby, Rune-Haarek, Søren Jaabæks Gate 4, 0460 OSLO

250347 Helmersen, Anne-Lise, Gråsteinv. 7, 1157 OSLO

260347 Nilsen, Randi Arnlaug, Ammerudgrenda 123, 0960 OSLO

260347 Oskarsen, John-Arne, Valdresg. 3 A, 0557 OSLO

270347 Rørstrøm, Cato, Orreveien 2, 2006 LØVENSTAD

70 år:

070337 Bjørsrud, Berit Hanna, Hvalsenga 16, 1900 FETSUND

090337 Nordanger, Tor. C/O Tom Larsen, Oddvar Solbergsvei 202, 0973 OSLO

110337 Bjerke, Bjørg, Østre Solberg Vei 77, 1400 SKI

130337 Larsen, Alf Willy, Åshagan 14 A, 1481 HAGAN

210337 Bugge, Einar, Dr. Dedichensv. 96, 0675 OSLO

250337 Bolstad, Audun, Idunnsv. 47, 1386 ASKER

270337 Thorstensen, Elin, Rødtvetveien 22, 0955 OSLO

75 år:

050332 Hansen, Stein Hartvig, Brobekkv. 63 B, 0598 OSLO

060332 Kristiansen, Astrid Alida, Salhusoddan 18 B, 8900 BRØNNØYSUND

070332 Klemetsen, Inger Johanne, Gustav Bjerkes Veg 4 H, 2040 KLØFTA

150332 Newell, Herbert Collin, Nebbejordet 43, 1266 OSLO

270332 Solberg, Rolf Thormod, Birger Oliversv 16 A, 1176 OSLO

80 år:

010327 Olaussen, Idar Johan, Rugv. 28, 0679 OSLO

030327 Dekov, Mogens Alfred, Frank, Avstikkeren 17 B, 1807 ASKIM

040327 Bidne, Gerd Karin, Plogveien 14, 0679 OSLO

040327 Brynildsen, Alfhild, C/O Turid Lindaas, Dønskitoppen 16 G, 1346 GJETTUM

130327 Gunther, Signe, Trondheimsv. 56, 7300 ORKANGER

190327 Hansen, Astri, Ormerudveien 32, 1410 KOLBOTN

250327 Nyborg, Helge Johannes, Oppegårdv. 8, 1400 SKI

85 år:

140322 Berntsen, Egil Asbjørn, Vækerøv. 130 H, 0383 OSLO

280322 Sørensen, Finn Robert, St. Jørgensv. 12, 0662 OSLO

HEI ALLE PENSJONISTER!

Kan det være noe for deg å treffe tidligere kollegaer en gang i blant? Du har muligheten hvis du besøker Oslo-typografenes pensjonistforening, Vetlandsveien 99-101 (Oppsals Samfunnshus), kl 12.00-14.00. Vi har fine turer og teaterbesøk! Møtedager for 2007 er: **Onsdag 3/1- 31/1- 7/3- 2/5- 6/6- 22/8- 5/9- 3/10- 31/10- 21/11 og 19/12.**

En fin sosial sammenkomst! Ta en tur! Vel møtt!

Ring Steinar Bjerkelund - tlf. 22 75 50 73 - mob.906 83 317

ÅPENT HUS!

Det ble før sommerferien gjort forsøk på å etablere et møtested for medlemmer i Oslo Grafisk Fagforening. Forsøkene var på ingen måte mislykkede, på tross av svært mangelfull informasjon. Foreningsstyret vil derfor annonsere nye datoer hvor vi kan møtes til en prat om fag, fagforening eller politikk. Eller rett og slett bare møtes og prate om hva vi vil! Vi mener at det er viktig og møtes utenfor møtelokalene, og at medlemmer kan treffes og utveksle erfaringer.

Møteplassen vil bli Teaterkjelleren i Akersgata, rett overfor Dagbladet. I første omgang med to datoer på nyåret, hvor vi prøver ut torsdag /fredag, for å finne ut hva som fungerer best. For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at dette ikke er noe offisielt OGF-møte, men møtested hvor vi selv betaler det som forteres!

Sett av disse dagene for å møte kamerater, kollegaer og andre fra det grafiske miljøet i Oslo:

JANUAR: TORSDAG 25. KL. 17.00 - FEBRUAR: FREDAG 23. KL. 17.00

TgM og OGF
ønsker alle en riktig god jul
og ett godt
nytt år

